

**Nota van uitgangspunten Buitengebied
Borger-Odoorn**

BügelHajema
Plek voor ideeën

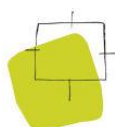
Nota van uitgangspunten Buitengebied Borger-Odoorn

Inhoud

Rapport

1 oktober 2015

Projectnummer 030.00.01.22.00

Ideeën voor een plek

Inhoudsopgave

1	Inleiding	7
1.1	Algemeen	7
1.2	Plannen buitengebied	7
1.3	Discussiebijeenkomst	8
1.4	Afstemming provinciaal beleid	9
1.5	Systematiek	9
2	Landbouw	11
2.1	Omvang agrarisch bouwblok	11
2.1.1	Inleiding	11
2.1.2	Beleid	12
2.1.3	Uitgangspunten	16
2.2	Verplaatsing en nieuwvestiging	18
2.2.1	Inleiding	18
2.2.2	Beleid	18
2.2.3	Uitgangspunten	19
2.3	Mestopslagen	20
2.3.1	Inleiding	20
2.3.2	Beleid	20
2.3.3	Uitgangspunten	21
2.4	Hobbyboer	21
2.4.1	Inleiding	21
2.4.2	Beleid	21
2.4.3	Uitgangspunten	22
2.5	Paardenhouderij	22
2.5.1	Inleiding	22
2.5.2	Beleid	23
2.5.3	Uitgangspunten	24
2.6	Boom- en sierteelt	24
2.6.1	Inleiding	24
2.6.2	Beleid	24
2.6.3	Uitgangspunten	25
2.7	Tweede bedrijfswoning	26
2.7.1	Inleiding	26
2.7.2	Beleid	26
2.7.3	Uitgangspunten	27
2.8	Multifunctionele landbouw	27
2.8.1	Inleiding	27
2.8.2	Beleid	28
2.8.3	Uitgangspunten	29
2.9	Vrijkomende agrarische bebouwing	29

	2.9.1	Inleiding	29
	2.9.2	Beleid	29
	2.9.3	Uitgangspunten	31
2.10		Ruimte voor Ruimte-regeling	32
	2.10.1	Inleiding	32
	2.10.2	Beleid	33
	2.10.3	Uitgangspunten	34
3		Wonen en werken	35
3.1		Wonen	35
	3.1.1	Inleiding	35
	3.1.2	Beleid	35
	3.1.3	Uitgangspunten	36
3.2		Landgoederen	37
	3.2.1	Inleiding	37
	3.2.2	Beleid	37
	3.2.3	Uitgangspunten	38
3.3		Niet-agrarische bedrijvigheid	39
	3.3.1	Inleiding	39
	3.3.2	Beleid	39
	3.3.3	Uitgangspunten	40
3.4		Recreatie en toerisme	40
	3.4.1	Inleiding	40
	3.4.2	Beleid	41
	3.4.3	Uitgangspunten	45
4		Gebiedswaarden	49
4.1		Landschap	49
	4.1.1	Inleiding	49
	4.1.2	Beleid	49
	4.1.3	Uitgangspunten	51
4.2		Natuur	51
	4.2.1	Inleiding	51
	4.2.2	Beleid	52
	4.2.3	Uitgangspunten	53
4.3		Water	54
	4.3.1	Inleiding	54
	4.3.2	Beleid	54
	4.3.3	Uitgangspunten	54
4.4		Archeologie en cultuurhistorie	55
	4.4.1	Inleiding	55
	4.4.2	Beleid	55
	4.4.3	Uitgangspunten	58
5		Overig	61
5.1		Ruimtelijke kwaliteit	61
	5.1.1	Inleiding	61

	5.1.2	Beleid	61
	5.1.3	Uitgangspunten	62
5.2		Duurzame energie	62
	5.2.1	Inleiding	62
	5.2.2	Beleid	63
	5.2.3	Uitgangspunten	64
5.3		Infrastructuur	65
	5.3.1	Inleiding	65
	5.3.2	Beleid	65
	5.3.3	Uitgangspunten	66

Inleiding

1.1

Algemeen

De gemeente Borger-Odoorn is sinds 2004 intensief bezig met het actualiseren van de bestemmingsplannen. Die actualisering van bestemmingsplannen wordt uitgevoerd op basis van een programma, waarvoor de volgende uitgangspunten gelden:

- Eén systematiek voor alle plannen;
- Uniforme planregels;
- 13 plannen voor de grotere komdorpen en één plan voor het buitengebied;
- Voor kleinschalige ontwikkelingen bieden de actualiseringsplannen ruimte;
- Voor andere (meer omvangrijke) ontwikkelingen en plannen wordt gekozen voor mini-plannen en afwijkingsprocedures.

De stand van zaken anno oktober 2015 is dat inmiddels voor tien dorpen een nieuw bestemmingsplan is vastgesteld en dat voor de resterende drie dorpen plannen in ontwikkeling zijn.

Onlangs is de bestuurlijke opdracht gegeven om na te gaan op welke wijze de ontwikkelingsruimte in te actualiseringsplannen kan worden verruimd. Dit punt is toegevoegd in het actualiseringsproces dat voor de genoemde drie plannen wordt doorlopen.

Daarnaast is de reguliere looptijd van een bestemmingsplan van tien jaar, voor de in het begin van het proces vastgestelde bestemmingsplannen verlopen. Deze zullen opnieuw moeten worden geactualiseerd.

1.2

Plannen buitengebied

Als sluitstuk van het actualiseringsproces resteren de twee plannen voor het buitengebied. In de gemeentelijke structuurvisie is aangegeven dat hierbij naast de reguliere actualisering een aantal actiepunten wordt betrokken. Deze zijn opgenomen in het bij de visie gevoegde programma.

Vooruitlopend op de actualisering is op 13 juni 2013 een beheersverordening vastgesteld.

In verband daarmee heeft een functionele inventarisatie van het buitengebied plaatsgevonden die als basis voor het nieuwe bestemmingsplan wordt gebruikt.

De huidige bestemmingsplannen Buitengebied van de voormalige gemeenten Borger en Odoorn dateren respectievelijk van 1996 en 1997. Doordat op onderdelen beroep is ingesteld bij de Raad van State zijn beide bestemmingsplannen Buitengebied niet eerder dan in 2000 onherroepelijk geworden.

Conform het actualiseringschema dienen beide plannen te worden geactualiseerd, in 2004, bij de start van het actualiseringsproces, was alleen sprake van het actualiseren van de twee bestemmingsplannen Buitengebied. Bij de oorspronkelijke doelstelling zijn er een aantal zaken bijgekomen. Tussen beide plannen bestaan planologische verschillen. Het is van belang deze verschillen op te heffen, zodat voor het gehele buitengebied van de gemeente Borger-Odoorn eenzelfde planologisch regiem gaat gelden. Ook speelt een rol dat het strategische beleid, zoals verwoord in onder andere de Structuurvisie Borger-Odoorn, een vertaling dient te krijgen naar meer concreet beleid. Er is daarom gekozen één bestemmingsplan Buitengebied op te stellen voor het gehele buitengebied van de gemeente Borger-Odoorn, met uitzondering van de reguliere recreatieterreinen.

1.3

Discussiebijeenkomst

Op 18 september 2014 heeft een discussiebijeenkomst plaatsgevonden met de gemeenteraad over de belangrijkste beleidsthema's voor het buitengebied. De discussiebijeenkomst is ingezet zonder rekening te houden met beperkingen als gevolg van rijks- en provinciaal beleid en regels. Tijdens de bijeenkomst kon stelling worden genomen over de verschillende thema's, waaronder bijvoorbeeld:

- schaalvergroting in de landbouw;
- verbrede landbouw en nevenactiviteiten;
- het na te streven niveau van recreatieve ontwikkeling;
- de wijze waarop de gemeente wil omgaan met (nieuwe) natuur;
- nieuwbouw van woningen in het buitengebied.

Tijdens deze bijeenkomst - waar nog geen politieke keuzes werden gemaakt - werd veel input meegegeven aan de opstellers van de Nota van uitgangspunten. Bij het opstellen van voorliggende nota is de verkregen input zoveel mogelijk verwerkt in de uitgangspunten.

Bij het opstellen van ruimtelijk beleid dient echter rekening te worden gehouden met het geldende beleid op Rijksniveau en provinciaal niveau. De input van de gemeenteraad, maar ook dat van de klankbordgroep is dan ook geplaatst in het raamwerk van hogere wet- en regelgeving.

Op basis van het beschreven beleid en de gemeentelijke wensen zijn de uiteindelijke beleidsuitgangspunten geformuleerd die te zijner tijd hun juridische vertaling vinden in het bestemmingsplan Buitengebied. Op basis van het collegeprogramma wordt bij het vaststellen van de uitgangspunten uitgegaan van

de maximale mogelijkheden die de gemeente heeft binnen hogere wet- en regelgeving.

1.4

Afstemming provinciaal beleid

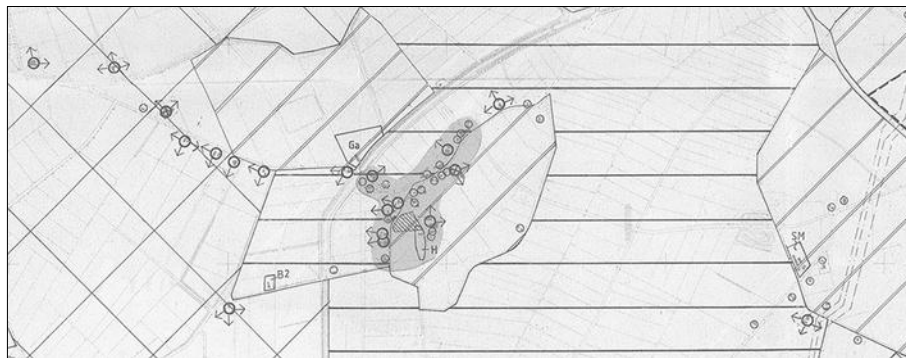
Alvorens tot het bestemmingsplan Buitengebied te komen, is gekozen om beleidsuitgangspunten te formuleren. In de Nota van uitgangspunten worden deze beleidsuitgangspunten voor de in het buitengebied voorkomende thema's beschreven. Om te komen tot het te volgen beleid is in de voorliggende Nota van uitgangspunten de thans geldende wet- en regelgeving voor verschillende thema's uiteengezet. Door het inzichtelijk maken van de uitgangspunten van het Rijk, de provincie en de gemeente ontstaat een beeld van de gemeentelijke beleidsruimte. Aanvullend wordt hierbij opgemerkt dat in deze Nota van uitgangspunten rekening is gehouden met het omgevingsbeleid van de provincie Drenthe, zoals vervat in de Omgevingsvisie 2014 met de bijbehorende Omgevingsverordening. Provinciale Staten hebben op 2 juli 2014 ingestemd met de Omgevingsvisie Drenthe 2014. De visie is in werking getreden op 20 augustus 2014. In deze Nota van uitgangspunten is op onderdelen geanticipeerd op de Actualisatie Provinciale Omgevingsverordening Drenthe.

1.5

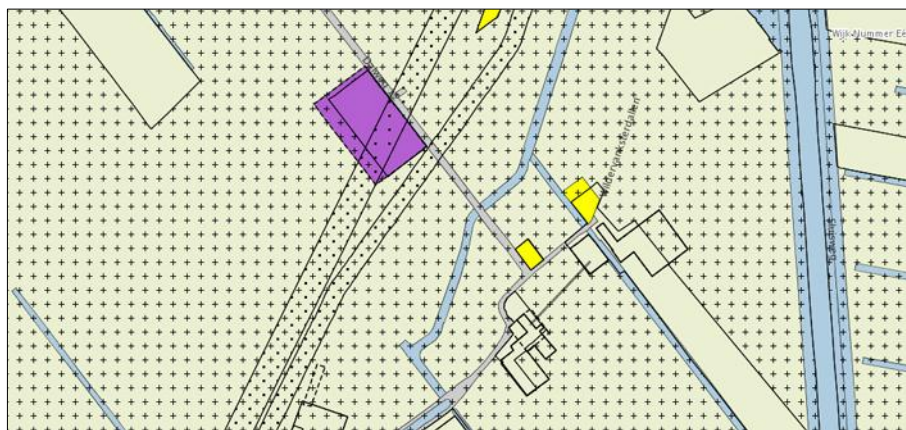
Systematiek

In de systematiek van de vigerende bestemmingsplannen Buitengebied wordt gewerkt met zogenaamde gebiedsbestemmingen, welke hoofdzakelijk zijn gebaseerd op de landschapstypen. Bestemmingsnamen zijn bijvoorbeeld Agrarisch gebied Oost, Agrarisch gebied West en Bos- en natuurgebieden. Alle functies (wonen, agrarische bedrijven, niet-agrarische bedrijven) vallen binnen een gebiedsbestemming (en zijn aangegeven met een aanduiding). Alleen de zeer specifieke functies (zoals waterwinning en zandwinning) zijn in de bestemmingsplannen Buitengebied voorzien van een eigen bestemming.

In het op te stellen bestemmingsplan Buitengebied Borger-Odoorn wordt voor de functies niet langer uitgegaan van overkoepelende gebiedsbestemmingen met aanduidingen, maar van bestemmingen. De bestemmingen worden gebaseerd op het feitelijke (legale) gebruik en de zonering uit de Omgevingsvisie. Dit betekent bijvoorbeeld dat een agrarisch bedrijf de bestemming Agrarisch - Bedrijf krijgt. De grotere landbouw- en natuurgebieden zullen wel worden voorzien van gebiedsbestemmingen; de aanduiding 'landbouw' uit de Omgevingsvisie wordt in het bestemmingsplan bijvoorbeeld vertaald naar de bestemming Agrarisch.

Uitsnede plankaart met gebiedsbestemmingen en aanduidingen (oud)

Uitsnede verbeelding met bestemmingen (nieuw)

2.1

Omvang agrarisch bouwblok

2.1.1

Inleiding

Een van de hoofdthema's in het buitengebied is de omvang van agrarische bedrijven. Een trend binnen de agrarische sector is de vergroting van agrarische bedrijven, de zogenoemde schaalvergroting (onder andere te zien in grotere bouwpercelen en de omvang van het grondareaal behorende bij een agrarisch bedrijf). Opschaling is veelal noodzakelijk om onder meer het voortbestaan op de langere termijn te kunnen garanderen. Door de trend van schaalvergroting is het gevolg dat er sprake is van een afname van het aantal agrarische bedrijven. Deze ontwikkeling is in de gemeente Borger-Odoorn ook merkbaar; sinds 2000 is 22% van de boeren gestopt met het agrarische bedrijf. Dit betekent dat het aantal agrarische bedrijven is afgenomen. Daarentegen is het areaal landbouw slechts met 3% is afgenomen.

De mogelijkheden voor schaalvergroting in een gebied hangen echter af van verscheidene factoren, waaronder bijvoorbeeld de aanwezige landschapswaarden en nabijgelegen functies. Per gebied binnen de gemeente kunnen zo verschillen aanwezig zijn in de ontwikkelingsmogelijkheden van agrarische bedrijven.

Ook tussen de ontwikkelingsmogelijkheden voor grondgebonden agrarische bedrijven en intensieve veehouderijen bestaan duidelijke verschillen. Op provinciaal niveau (zie verderop) wordt ten aanzien van intensieve veehouderij-bedrijven een stringent beleid gevoerd.

Bij de navolgende bespreking over het thema 'Omvang agrarisch bouwblok' wordt onderscheid gemaakt in:

1. bouwblok bij recht en uitbreiding;
2. bebouwing;

waarbij eveneens een onderscheid in grondgebonden agrarische bedrijven en niet-grondgebonden bedrijven (intensieve veehouderijen) wordt gegeven.

2.1.2

Beleid

Rijksbeleid

Het Rijk hanteert geen specifiek beleid omtrent de omvang van agrarische bouwpercelen en de bedrijfsbebouwing. Wel heeft het Rijk in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (maart 2012) opgenomen dat landbouw een nauwe relatie onderhoudt met onder meer de aspecten natuur, water en landschap en dat afstemming tussen deze elementen van belang is bij ontwikkelingen (gere-deneerd zowel vanuit de landbouw als vanuit de overige aspecten).

Programmatische Aanpak Stikstof (PAS)

Op 1 juli 2015 is de landelijke regeling 'PAS' ingevoerd. De PAS is erop gericht om per Natura 2000-gebied in het kader van de natuurwetgeving (ten behoeve van vergunningverlening Natuurbeschermingswet 1998) meer ontwikkelingsruimte te bieden voor veehouderijen en andere bedrijvigheid.

Deze ontwikkelingsruimte wordt geboden door enerzijds herstelmaatregelen (met name vernatting) in de Natura 2000-gebieden zelf en anderzijds door een landelijke afname van de achtergronddepositie van stikstof door generiek landelijk beleid te bewerkstelligen

Provinciaal beleid

Het ruimtelijk beleid van de provincie is opgenomen in de herijkte Omgevingsvisie Drenthe 2014. In de Provinciale Omgevingsverordening Drenthe (geconsolideerde versie, geldend vanaf 1 oktober 2014) zijn beleidsuitgangspunten vertaald in bindende regels. De provincie heeft in januari 2015 een ontwerp Omgevingsverordening ter inzage gelegd. Dit betreft een actualisatie van geldende verordening.

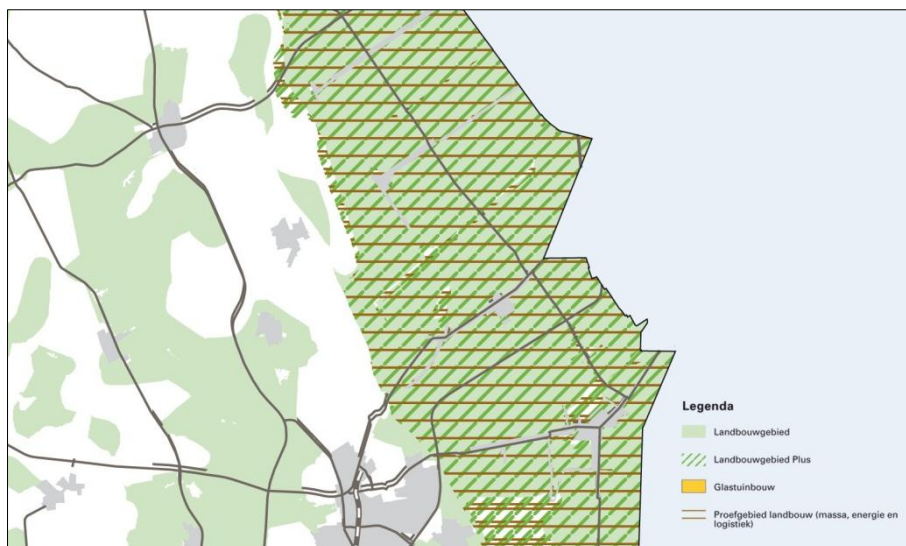
De provincie Drenthe heeft de Visiekaart 2020 opgesteld. Op de visiekaart is een onderscheid gemaakt in een aantal aspecten: ontwikkelingsopgave robuust natuursysteem, robuust landbouwsysteem, robuust sociaal economisch systeem, robuust watersysteem en multifunctionele gebieden.

De provincie Drenthe biedt de landbouw maximale speelruimte in de gebieden die op de kaart Robuust Landbouwsysteem als 'landbouwgebied' zijn aangeduid. Bij de te nemen inrichtingsmaatregelen voor de landbouw wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de kernkwaliteiten. Ontwikkelingen in deze gebieden mogen daarom geen negatief effect hebben op de landbouw. In deze gebieden streeft de provincie Drenthe naar een waterhuishoudkundige inrichting die is afgestemd op de functie Landbouw.

Landbouwgebied-plus

Binnen het landbouwgebied zijn zogenoemde 'plus-gebieden' aangegeven. In deze gebieden heeft de landbouw nog verdere mogelijkheden, zoals schaalvergroting en meer geïndustrialiseerde vormen van landbouw. Ook zijn dit de voorkeursgebieden voor het verplaatsen en het inplaatsen van agrarische be-

drijven. De kernkwaliteiten spelen in deze gebieden een ondergeschikte rol. Dit betekent dat bij de belangenafweging het belang van de landbouw zwaarder weegt dan dat van de kernkwaliteiten. Er vindt wel een afweging tussen beide plaats. Wanneer de gewenste ontwikkeling niet kan samengaan met de aanwezige kernkwaliteiten, verwacht de provincie dat de gemeente dat zorgvuldig onderbouwt. In deze gebieden is geen ruimte voor andere grootschalige functies, zoals nieuwe grootschalige verblijfsrecreatie, natuur en vestiging van landgoederen en woonmilieus.

Robuust landbouwsysteem, bron: Omgevingsvisie Drenthe

Bouwblok bij recht en uitbreiding

Grondgebonden agrarische bedrijven

Agrarische bedrijven die zich verder willen ontwikkelen, hebben vaak behoefte aan uitbreiding of nieuwbouw van bedrijfsgebouwen. Uitbreiding van het bouwvlak moet ruimtelijk worden ingepast. Hierbij moeten de kernkwaliteiten in acht worden genomen.

Voor de gebieden met de aanduiding 'landbouwgebied' (Robuust landbouwsysteem) is de gemeente verantwoordelijk voor het vaststellen van de maximale oppervlaktemaat. Voor de multifunctionele gebieden is de maximale grootte van het bouwblok 1,5 ha. Onder voorwaarde van ruimtelijke inpassing is een verdere vergroting mogelijk. Wanneer aantoonbaar andere provinciale doelen worden gehaald (bijvoorbeeld uitplaatsing uit de EHS), hoeft de grootte van een agrarisch bouwvlak de medewerking van de provincie Drenthe niet in de weg te staan. De provincie Drenthe streeft in die gevallen, samen met de betrokken partijen, naar een oplossing op maat.

De provincie Drenthe wil ontwikkelingen benaderen met ruimtelijke kwaliteit. Ruimtelijke kwaliteit vergt ruimte. Daarmee bedoelt de provincie niet méér oppervlakte voor bebouwing, maar een benadering waarbij de gebouwen en de

sleuf- en mestsilo's goed ten opzichte van elkaar worden gesitueerd en waarbij de erfbeplanting voor landschappelijke inpassing optimaal wordt aangelegd. Schaalvergroting in de melkveehouderij is een ontwikkeling die al geruime tijd plaatsvindt en die de komende jaren door zal zetten. Bestaande bedrijfsgebouwen worden groter en er komen nieuwe gebouwen bij. Natuur en Milieufederatie Drenthe en LTO Noord Drenthe hebben zich de vraag gesteld; "hoe zorg je ervoor dat het proces van die ontwikkeling zo goed mogelijk verloopt. Dat de melkveehouderijen zo goed mogelijk binnen het Drentse landschap passen?". In de brochures Boerderijen om trots op te zijn (deel I en II), een project van Natuur en Milieufederatie Drenthe en LTO Noord Drenthe, wordt aangegeven dat bedrijfsontwikkeling en ruimtelijke kwaliteit onder druk staan. Aan de hand van praktijkvoorbeelden zijn er aanbevelingen gedaan voor schaalvergroting in de melkveehouderij met ruimtelijke kwaliteit. Tevens zijn er regels en richtlijnen voor de landschappelijke inpassing en erfinrichting gegeven.

Intensieve veehouderijen/niet-grondgebonden landbouw

Een te sterke groei van de intensieve veehouderij zet de milieuruimte voor de landbouw als geheel onder druk. Om deze reden wil de provincie de niet-grondgebonden landbouw beperkt laten groeien. Het betreft de hokdierbedrijven (CBS/LEI) met varkens, pluimvee, vleeskalveren of pelsdieren.

Uitbreiding van bestaande intensieve veehouderijen en een neventak intensieve veehouderij bij bestaande grondgebonden bedrijven staat de provincie Drenthe wel toe. Ingeval van neventakken dient sprake te blijven van een in hoofdzaak grondgebonden bedrijf. Het bouwvlak bij uitbreiding bedraagt 1,5 ha. Bij winst voor milieu of dierenwelzijn en landschappelijke inpassing mag dit worden vergroot tot 2 ha.

Bebouwing

De provincie Drenthe geeft alleen voor de intensieve veehouderijen/niet-grondgebonden landbouw een eis voor de bebouwing. In alle gevallen (verplaatsing et cetera) moet er sprake zijn van één bouwlaag.

Gemeentelijk beleid

Bestemmingsplannen Buitengebied

In het bestemmingsplan Buitengebied van de voormalige gemeente Borger wordt uitgegaan van agrarische bouwblokken van 1 ha en op specifiek aangeduide percelen 1,5 ha, geprojecteerd in ruimere zoekgebieden. Hierbij zijn maxima gesteld aan het staloppervlak, waarbij tevens onderscheid is gemaakt in intensieve en grondgebonden agrarische bedrijven en in gebieden.

In het bestemmingsplan Buitengebied van de voormalige gemeente Odoorn wordt uitgegaan van agrarische bouwblokken van 1 ha. Aan de mogelijkheid om op specifiek aangeduide percelen 1,5 ha, waarbij maxima zijn gesteld aan het staloppervlak, waarbij tevens onderscheid is gemaakt in intensieve en grond-

gebonden agrarische bedrijven en in gebieden, is door de provincie Drenthe goedkeuring onthouden.

Het is bij recht mogelijk om binnen het bouwblok van agrarische bedrijven torensilo's te bouwen. Voor torensilo's geldt een maximale bouwhoogte van 12 m.

Binnen de bestemmingsplannen Buitengebied kunnen silo's en mestopslagplaatsen buiten het bouwvlak worden gerealiseerd, echter is dit niet binnen elke bestemming mogelijk.

BEBOUWING

Structuurvisie Borger-Odoorn

In de structuurvisie wordt tevens aangegeven dat de mogelijkheden voor schaalvergroting in de landbouw verschillen per deelgebied. Voor de gehele gemeente geldt dat uitbreiding van bestaande intensieve veehouderijen en een neventak intensieve veehouderij bij bestaande grondgebonden bedrijven worden toegestaan, indien dit geen beperkingen oplevert voor de gebruiksruimte van omliggende functies.

ZAND

De trend van schaalvergroting in de landbouw uit zich in bedrijven met een groot aantal hectares grond, dat in gebruik is voor akkerbouw of veeteelt. Borger-Odoorn is de tweede gemeente in Nederland als het gaat om het aantal bedrijven dat meer dan 100 ha grond in gebruik heeft. Grootschalige bedrijven zijn inpasbaar in het landschap indien geen afbreuk wordt gedaan aan de kenmerken van dit landschap, zoals de verkavelingsstructuur en houtwallen. Sommige bedrijven hebben extra uitbreidingsruimte nodig. In het kleinschalig landschap op het zand moet zorgvuldig worden omgegaan met het uitbreiden van de bouwblokken. Hier is altijd sprake van maatwerk. De verscheidenheid aan functies op het zand wordt in acht genomen bij het vergroten van het bouwblok. Op het zand zorgt het kleinschalige coulisselandschap met een afwisseling van landbouw en natuur voor de kenmerkende identiteit en kwaliteit van dit gebied.

In het veengebied gaat de gemeente soepel om met het vergroten van bouw-kavels. Er mogen echter geen milieuconflicten ontstaan door de aanwezigheid van woningen. In de gebieden die worden gekenmerkt door grootschaligheid vormt landbouw de ruimtelijke drager van het gebied. Deze gebieden bevinden zich onder andere in het veenkoloniale gebied ten oosten van het Hunzedal en Odoornerveen.

VEEN

In het Hunzedal vindt gekoppeld aan de hermeandering van de Hunze natuur-ontwikkeling plaats in het gebied dat is begrensd als Ecologische Hoofdstructuur. Natuur en landbouw dienen naast elkaar te kunnen functioneren. Dit vergt een goede afstemming van de waterhuishouding op de functies natuur en landbouw.

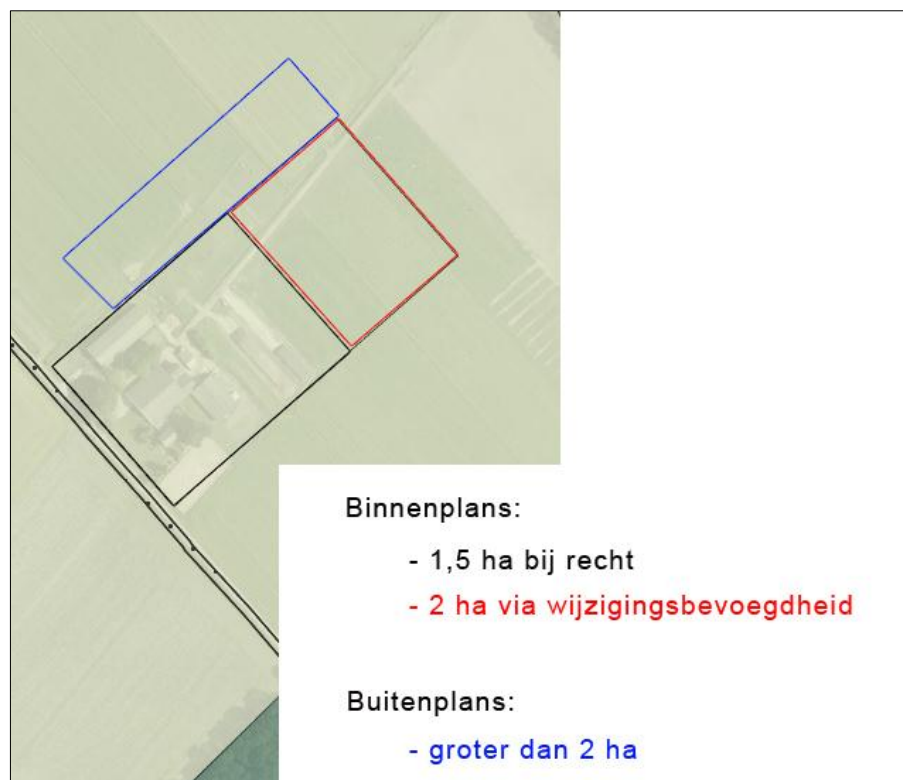
HUNZEDAL

2.1.3

Uitgangspunten

Omvang bouwblok bij recht en uitbreiding

- De gemeente Borger-Odoorn geeft alle agrarische bedrijven (akkerbouw, melkvee en intensieve veehouderijen) een bouwblok van 1,5 ha bij recht. Middels een wijzigingsbevoegdheid is het mogelijk het bouwblok te vergroten naar 2 ha, mits wordt voldaan aan de kwaliteitsnotitie agrarische erven in het buitengebied. Wat betreft de intensieve veehouderijen geldt daarbij tevens dat een vergroting naar 2 ha alleen mogelijk is, mits dit samengaat met winst voor milieu en dierenwelzijn.

Schematische weergave bouwblokkenregeling

- Agrarische bedrijven gelegen in het landbouwgebied-plus krijgen bij recht een bouwvlak van 2 ha, mits wordt voldaan aan de kwaliteitsnotitie agrarische erven in het buitengebied.
- Nieuwe intensieve takken bij grondgebonden bedrijven zijn niet toegestaan. Een bestaande neventak kan worden vergroot, mits sprake blijft van een aan het grondgebonden bedrijf ondergeschikte tak.
- Voor de agrarische bedrijven worden de volgende aanduidingen opgenomen: 'grondgebonden veehouderij', 'akkerbouw' en 'intensieve veehouderij'.
- Indien een agrarisch bedrijf een groter bouwblok wenst (dan de 2 ha die op grond van het bestemmingsplan mogelijk zal worden gemaakt), dan zal hiervoor een aparte procedure (buitenplans) moeten worden ge-

voerd. Deze mogelijkheid kan alleen worden gerealiseerd in gebieden die op de kaart Omgevingsvisie Drenthe 'Robuuste landbouw' zijn aangeduid als 'Landbouwgebied Plus'.

- De uitbreiding van een agrarisch bouwblok is altijd gekoppeld aan een landschappelijke inpassing. Dit betekent dat bij toepassing van de wijzigingsbevoegdheid een inpassingsplan dient te worden opgesteld.
- De 'hoofdtak' van een agrarisch bedrijf wordt beoordeeld aan de hand van de Standaardopbrengst (SO)¹.
- In het bestemmingsplan wordt een afwijkingsmogelijkheid opgenomen die voorziet in de mogelijkheid om binnen het bouwvlak boog- en/of serrestallen te realiseren.

Nuancering bij het bovenstaande

Zoals in hoofdstuk 1 vermeld, is sinds 1 juli 2015 de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) in werking getreden. In de PAS is geregeld dat uitbreidingen tussen 1 en 3 mol stikstof per hectare per jaar via een Natuurbeschermingswetvergunning lopen. Dit betekent dat die ruimte uit de PAS niet al op voorhand kan worden 'uitgedeeld' middels het bestemmingsplan. Dit houdt in dat er in het bestemmingsplan enkel een regeling kan worden opgenomen voor uitbreidingen van veehouderijen tot 1 mol stikstof per hectare per jaar.

De PAS-systematiek werkt voorts zo dat een depositietoename van 0,05 mol ha/jaar altijd mogelijk is (zonder melding of vergunning). Tussen 0,05 en 1 mol ha/jaar moet een melding worden gedaan bij de provincie. Complicerende factor daarbij is dat de provincie de grenswaarde van 1 mol/ha/jaar kan aanpassen naar 0,05 mol/ha/jaar als nog maar 5% van de ontwikkelingsruimte in een Natura 2000-gebied beschikbaar is. De PAS-regeling in het bestemmingsplan zal dan ook zodanig (moeten) worden vormgegeven dat deze 'terugvaloptie' wordt geacommodeerd.

Het bovenstaande heeft uitsluitend betrekking op het bouwen en gebruiken van veestallen. De regel heeft geen gevolgen voor het bouwen van opslagloods, bijgebouwen, mestlo's, kuilvoeropslag, etc...

In het bestemmingsplan en bijbehorend planMER wordt een en ander nader uitgewerkt, onderzocht en gemotiveerd.

Bebouwing

- Voor gebouwen ten behoeve van de woonfunctie geldt dat de goot- en bouwhoogte van een bedrijfswoning respectievelijk maximaal 6 m en 10 m bedragen, dan wel ten hoogste de bestaande goot- en bouwhoogte indien deze meer bedragen.
- Voor bedrijfsgebouwen gelden de volgende regels ten aanzien van de maatvoering: de goot- en bouwhoogte bedragen niet meer dan respectievelijk 5,5 m en 14 m, dan wel de bestaande goot- en bouwhoogte indien deze hoger zijn;

¹ Tot 2012 zijn de Nederlandse grootte-eenheden (nge) en de NEG-typering in gebruik geweest.

- Binnen het bouwblok van agrarische bedrijven zijn bij recht, mestopslagplaatsen, toren- en sleufsilos mogelijk.

2.2

Verplaatsing en nieuwvestiging

2.2.1

Inleiding

Volgend uit de dynamiek in de agrarische sector, kan de behoefte ontstaan aan nieuwvestiging, hervestiging op een vrijgekomen agrarisch bouwblok of een verplaatsing (naar een nieuwe locatie) van een agrarisch bedrijf. Veelal worden deze ontwikkelingen ingegeven door de wens tot het situeren van het bedrijf op een locatie die gunstig(er) ligt ten opzichte van de percelen cultuurgrond en/of doordat in de huidige situatie een conflict aanwezig is met betrekking tot het aspect milieu.

2.2.2

Beleid

Rijk

Het Rijk heeft geen specifieke beleidsuitgangspunten met betrekking tot nieuwvestiging/verplaatsing van agrarische bedrijven.

Provincie

Grondgebonden agrarische bedrijven

De landbouwgebieden-plus zijn de voorkeursgebieden voor het verplaatsen en het inplaatsen van agrarische bedrijven.

Intensieve veehouderijen

Nieuwe vestigingen en de omschakeling van grondgebonden naar niet-grondgebonden bedrijven sluit de provincie uit. Uitbreiding van bestaande intensieve veehouderijen en een neventak intensieve veehouderij bij bestaande grondgebonden bedrijven staat de provincie Drenthe wel toe.

Verplaatsing van Drentse landbouwbedrijven naar de Drentse robuuste landbouwgebieden is mogelijk bij sanering, samenvoeging of het oplossen van een knelpunt (bijvoorbeeld naburige woningen, EHS). Ook bij verplaatsing bedraagt het bouwvlak 1,5 ha. Bij maatwerk en een goede landschappelijke inpassing mag dit worden vergroot tot 2 ha. Bij verplaatsing gaat de voorkeur uit naar de Veenkoloniën, vanwege de plaatsingsruimte voor veehouderijen en het bestaande mesttekort.

Gemeente

Bestemmingsplannen Buitengebied gemeenten Borger en Odoorn

In de bestemmingsplannen Buitengebied van de gemeente Borger en de gemeente Odoorn is het mogelijk nieuwe (volwaardige) grondgebonden agrarische bedrijven middels wijziging (ex artikel 11 WRO) te realiseren. Dit is uitsluitend mogelijk binnen de bestemmingen Agrarisch gebied west en Agrarisch gebied oost, voor zover de gronden binnen een strook van 200 m uit de weg zijn gelegen, dan wel in voormalige agrarische bedrijfsgebouwen die hier voor geschikt zijn of eenvoudig geschikt kunnen worden gemaakt.

Structuurvisie Borger-Odoorn

In de structuurvisie wordt een onderscheid gemaakt in drie deelgebieden: Veen, Zand en het Hunzedal.

Agrarische bedrijven binnen de bestaande lintstructuren kunnen milieuhinder veroorzaken in de vorm van geurhinder en verkeerhinder. Wanneer in de linten geen uitbreidingsruimte kan worden gevonden, is uitplaatsing mogelijk. Langs de Tweederdeweg tussen Nieuw-Buinen en 1^e Exloërmond zijn mogelijkheden voor clustering. De openheid van het gebied wordt zoveel mogelijk behouden.

VEEN

In de structuurvisie is geen beleid opgenomen ten aanzien van uitplaatsing en nieuwvestiging in de deelgebieden 'zand' en 'hunzedal'.

ZAND EN HUNZEDAL

2.2.3

Uitgangspunten

- De provinciale landbouwgebieden-plus zijn de voorkeursgebieden voor het verplaatsen en het inplaatsen van agrarische bedrijven.
- Nieuwvestiging van niet-grondgebonden bedrijven en de omschakeling van grondgebonden naar niet-grondgebonden bedrijven wordt uitgesloten.
- Nieuwvestiging van een intensieve veehouderij is niet mogelijk, tenzij het betreft het biologisch houden van dieren conform de Landbouwkwaliteitswet.
- De gemeente wil medewerking verlenen aan uitplaatsing van bestaande intensieve veehouderijen, naar de Tweederdeweg-Zuid tussen Nieuw-Buinen en 1^e Exloërmond. Bij verplaatsing bedraagt het bouwvlak maximaal 1,5 ha. Een bedrijf moet aansluiten bij de bestaande stedenbouwkundige opzet. Bij maatwerk en een goede landschappelijke inpassing mag dit worden vergroot tot 2 ha.
- Bij de uitplaatsing van een agrarisch bedrijf wordt de voormalige agrarische locatie voorzien van een passende nieuwe bestemming.

2.3

Mestopslagen

2.3.1

Inleiding

Mest en landbouw zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden, maar met name de opslag van mest geeft mogelijke fricties met het gebruik van omliggende gronden. Het uitgangspunt is mestopslag binnen de agrarische bouwblokken, maar in sommige situaties is er noodzaak voor voorzieningen elders in het agrarisch gebied.

2.3.2

Beleid

Rijk

Het Rijk heeft geen specifieke beleidsregels omtrent het aspect 'mestopslag'.

Provincie

In de provinciale Omgevingsverordening en de Omgevingsvisie is geen beleid opgenomen met betrekking tot sleufsilos, mestbassins en mestsilos. In de omgevingsvisie wordt uitgegaan van een goede ruimtelijke kwaliteit. Daarmee bedoelt de provincie Drenthe niet méér oppervlakte voor bebouwing, maar een benadering waarbij de gebouwen en de sleuf- en mestsilos goed ten opzichte van elkaar worden gesitueerd en waarbij de erfbeplanting voor landschappelijke inpassing optimaal wordt aangelegd.

Gemeente

Bestemmingsplannen Buitengebied gemeenten Borger en Odoorn

Het is bij recht mogelijk binnen het bouwblok van agrarische bedrijven mestopslagplaatsen en sleufsilos te bouwen. Buiten het bouwblok mogen, met uitzondering van de bestemming Bos- en natuurgebieden en de gronden die op de toetsingskaart zijn aangeduid met 'essen' of 'open gebieden', bij vrijstelling mestopslagplaatsen en sleufsilos worden gebouwd met een inhoud van 1.500 en 2.500 m³ en een bouwhoogte van 6 m en 3 m inclusief overkapping. Aan de vrijstelling zijn een aantal voorwaarden gekoppeld. Via een wijzigingsbevoegdheid is vergroting van de inhoud van een mestopslagplaats buiten het bouwblok mogelijk tot maximaal 2.500 m³. Aan deze mogelijkheid zijn eveneens voorwaarden gekoppeld.

2.3.3

Uitgangspunten

- De gemeente verleent medewerking om binnen het bouwblok van agrarische bedrijven, bij recht, mestbassins sleufsilo's en mestsilo's te realiseren.
- Medewerking verlenen om buiten een bouwblok, middels afwijking, mestbassins te realiseren, mits deze landschappelijk worden ingepast. Daar waar in het plangebied waardevolle landschappelijke elementen aanwezig zijn, is het niet mogelijk om mestbassins te realiseren. Als voorwaarde wordt in het bestemmingsplan opgenomen dat voor het laden en lossen van de mest opstelplaatsen moeten worden gerealiseerd.
- De minimale onderlinge afstand van bassinlocaties is 500 m. Er mogen maximaal twee bassins bij elkaar worden gelegd, dit wordt beschouwd als één bassinlocatie. De twee bassins dienen aan één zijde van de weg te worden gesitueerd, zodat vrij uitzicht aan de andere wegzijde gewaarborgd blijft.
- In het bestemmingsplan worden geen mogelijkheden opgenomen om mestsilo's te realiseren buiten het bouwblok.
- Binnen de agrarische bestemmingen wordt een afwijkingsmogelijkheid opgenomen, om te kunnen voorzien in het realiseren van sleufsilo's buiten het bouwblok van agrarische bedrijven, waarbij wel moet worden aangesloten op het agrarische bouwblok.

2.4

Hobbyboer

2.4.1

Inleiding

Naast de traditionele (volwaardige) agrarische bedrijven en de burgerwoningen buiten het stedelijk gebied, is een trend te zien in boeren die de agrarische bedrijfsactiviteiten hebben afgebouwd of burgers die een klein aantal dieren willen houden. De vraag is hoe de gemeente hiermee wil omgaan. Enerzijds dragen de bedoelde agrarische hobby's bij aan de leefbaarheid van het landelijk gebied. Anderzijds dreigt een stukje verrommeling als gevolg van bouwwerken van allerlei aard.

2.4.2

Beleid

Rijk

Specifiek beleid omtrent het thema 'hobbyboeren' is niet aanwezig.

Provincie

De provincie Drenthe hanteert geen specifiek beleid omtrent hobbyboeren.

Gemeente

De gemeente hanteert geen specifiek beleid omtrent hobbyboeren.

2.4.3

Uitgangspunten

- In het bestemmingsplan worden regels opgenomen voor de uitoefening van 'ondergeschikte' agrarische bedrijfsactiviteiten bij woonbestemmingen. In de regels zal een bebouwingsoppervlakte worden vastgelegd.
- In de begripsomschrijving van het bestemmingsplan Buitengebied wordt een definitie van het begrip 'hobbyboer' (agrarisch, niet bedrijfsmatig) opgenomen.

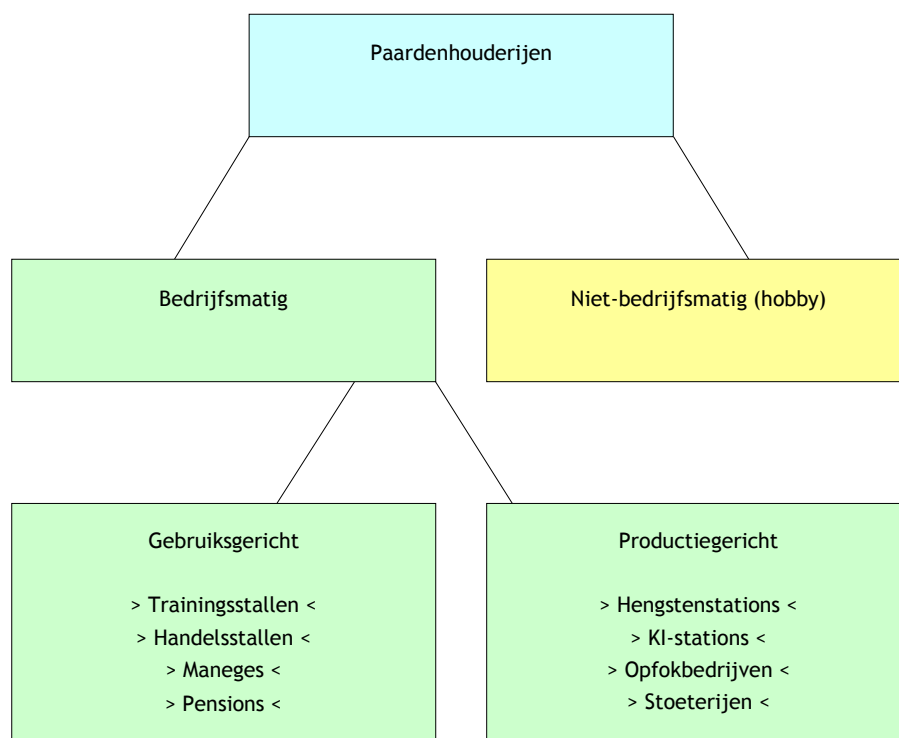
2.5

Paardenhouderij

2.5.1

Inleiding

In de ruimtelijke ordening kan het navolgende schema worden gehanteerd voor typen paardenhouderijen.

Bij productiegerichtte paardenhouderijen gaat het om een agrarische functie (aan te merken als een grondgebonden agrarisch bedrijf).

De gebruiksgericte paardenhouderijen zijn niet aan te merken als agrarische bedrijven, omdat hier geen agrarische producten worden voortgebracht.

Bij niet-bedrijfsmatige paardenhouderijen gaat het om het houden van paarden vanuit hobbymatig oogpunt. De ruimtelijke consequenties voor het houden van meer dan een handvol paarden zijn vaak groot, vanwege voorzieningen als een paardenbak, rijhal en eventuele stallen.

2.5.2

Beleid

Rijk

Het Rijk heeft geen specifiek beleid geformuleerd omtrent het thema 'paardenhouderijen'.

Provincie

De provincie heeft in haar Omgevingsvisie Drenthe en de Provinciale Verordening geen specifiek beleid opgenomen voor paardenhouderijen.

Regionaal beleid

In het kader van de Agenda voor de Veenkoloniën is het project 'Zorg voor paard' opgestart. Dit is een initiatief van paardenhouderijen en natuurorganisaties ten behoeve van de landschapsverbetering rond paardenbakken/paardenweiden. In plaats van hekwerken en dergelijke wordt de aanleg van landschapselementen als bomen en struiken gefaciliteerd ter verbetering van de landschappelijke inpassing van deze voorzieningen voor paarden.

Gemeente

De gemeente beschikt over de Nota Paardenbedrijven in de gemeente Borger-Odoorn. In de nota is het volgende opgenomen voor fokkerijen, maneges en paardenhouderijen:

- Binnen de agrarische bestemming is een paardenfokkerij bij recht toegestaan.
- Gebruiksgericte paardenhouderij worden voorzien van de bestemming Agrarisch - Paardenhouderij, indien nodig wordt per bedrijf een specifieke aanduiding opgenomen.
- In de gemeente Borger-Odoorn zijn drie maneges aanwezig, die een groot gebied kunnen bedienen. Binnen het plangebied ligt een manege. De oostelijke en westelijke gebieden van de gemeente worden bediend door de aanwezigheid van maneges in de kernen Schoonloo, Schoonoord, Stadskanaal en Ter Apel. Nieuwvestiging van een manege in het plangebied is niet toegestaan.

- Het is mogelijk om, middels een procedure, een gebruiksgerichte paardenhouderij te vestigen op (voormalige²) agrarische bedrijfspercelen. Hierbij moet worden voldaan aan de geldende (milieu)wetgeving.

2.5.3

Uitgangspunten

- Kleinschalige paardenhouderijen zijnde 'niet bedrijfsmatige paardenhouderijen' (maximaal tien paarden) worden beschouwd als hobbymatig, hiervoor gelden dezelfde regels als voor hobbyboeren.
- In het bestemmingsplan worden aanvullende voorwaarden opgenomen met betrekking tot de realisatie van voorzieningen voor 'niet bedrijfsmatige paardenhouderijen'.
- Enkel binnen een agrarische bestemming is het mogelijk een bedrijfsmatige paardenfokkerij en/of paardenhouderij te vestigen.
- Gebruiksgerichte paardenhouderijen worden in het bestemmingsplan voorzien van de bestemming Agrarisch - Paardenhouderij. Indien de bedrijfsvoering hierom vraagt, wordt een bedrijfsspecifieke aanduiding opgenomen.
- In het bestemmingsplan worden geen mogelijkheden opgenomen voor het realiseren van nieuwe maneges. De bestaande manege wordt in het bestemmingsplan voorzien van de bestemming Sport - Manege.

2.6

Boom- en sierteelt

2.6.1

Inleiding

Boom- en fruitteelt behoren in principe tot het agrarisch gebruik van gronden. Met name de opgaande vormen van boom- en fruitteelt kunnen echter negatieve gevolgen hebben op het landschapsbeeld.

2.6.2

Beleid

Rijk

Een beleidsuitgangspunt van het Rijk is het behoud van (waardevolle en kenmerkende) landschapselementen.

Provincie

In de Omgevingsvisie zijn de provinciale kernkwaliteiten uitgewerkt. Niet alle kernkwaliteiten zijn goed te duiden in het fysiek-ruimtelijk domein, daarom

² Het gaat hierbij om percelen welke in de huidige bestemmingsplannen Buitengebied van de voormalige gemeenten Borger en Odoorn zijn voorzien van een aanduiding 'agrarisch bedrijf'.

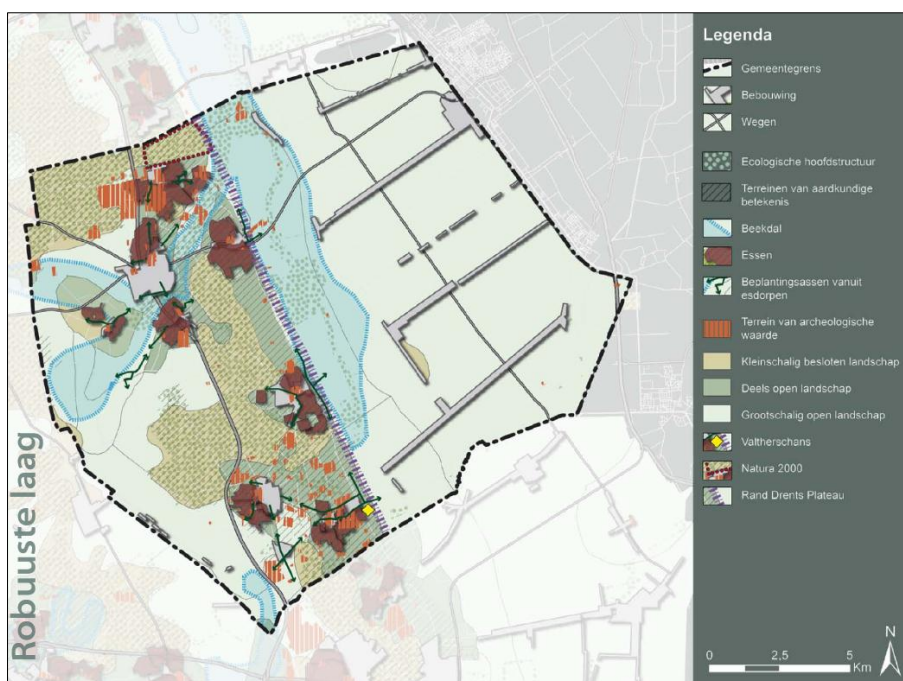
heeft de provincie Drenthe ze vertaald naar indicatoren. De kernkwaliteit Ruimte heeft betrekking op het landschap. Ruimte staat voor de openheid van het landschap. Binnen de gemeente Borger-Odoorn liggen overeenkomstig het provinciale beleid drie landschapstypen: esdorpen, wegdorpen van de veenrandontginningen en veenkoloniën.

Enkele doelstellingen voor de kernkwaliteit Landschap zijn het behouden en versterken van onder andere de volgende karakteristieke kenmerken voor het buitengebied van de gemeente:

- in het esdorpen- / esgehuchtenlandschap: de (eenmans)essen en beekdalen;
- in het wegdorpenlandschap van de veenrandontginning: de kavelstructuur en de openheid;
- in het landschap van de Veenkoloniën: de wijkenstructuur en de openheid.

Gemeente

In de Structuurvisie Borger-Odoorn 'verbinding geeft perspectief' worden voor het landschap en cultuurhistorie doelstellingen en streefbeelden genoemd. Het betreffen: het accentueren van landschappelijke kernkwaliteiten en het behouden van de afwisseling tussen de open en de besloten landschappen. Navolgend kaartbeeld geeft een indeling van het landschap weer.

Robuuste laag (bron: Structuurvisie Borger-Odoorn 'verbinding geeft perspectief')

2.6.3

Uitgangspunten

- Het geheel uitsluiten van boom- en fruitteelt gaat in de ogen van de gemeente te ver, omdat er vormen van boom- en fruitteelt zijn die zon-

der negatieve effecten op het landschap kunnen plaatsvinden. In het bestemmingsplan wordt daarom onderscheid gemaakt tussen opgaande en niet-opgaande vormen van boom- en fruitteelt. Niet opgaande vormen van boom- en fruitteelt zijn bij recht mogelijk.

- In het bestemmingsplan wordt voor (grootschalige) open gebieden en waardevolle landschapselementen (waaronder essen en beekdalen) een verbod op houtteelt en bosontwikkeling, alsmede opgaande boom- en fruitteelt opgenomen.
- In het bestemmingsplan worden definities opgenomen voor de begrippen: houtteelt, bosontwikkeling, opgaande en niet-opgaande boom- en fruitteelt.

2.7

Tweede bedrijfswoning

2.7.1

Inleiding

Het beleid ten aanzien van het toestaan van tweede bedrijfswoningen bij agrarische bedrijven is de laatste jaren steeds strikter geworden. Dit vooral om te voorkomen dat op termijn een van de bedrijfswoningen een burgerwoning wordt en daarmee een milieubelemmering ontstaat bij eventuele uitbreidingen van het agrarische bedrijf. De noodzaak van een tweede woning voor de bedrijfsvoering is daarnaast slechts zelden aanwezig en tevens wordt beoogd te voorkomen dat bij bedrijfsverkoop de landerijen worden afgesplitst van de bestaande bebouwing.

2.7.2

Beleid

Rijk

Voor de oprichting van tweede bedrijfswoningen is geen specifiek beleid van toepassing. Wel is recent wet- en regelgeving vastgesteld omtrent de omgang met tweede bedrijfswoningen die als woning door derden in gebruik zijn, de zogenoemde 'plattelandswoningen'. In paragraaf 3.1 wordt hierop nader ingegaan.

Provincie

In de Provinciale Verordening wordt de mogelijkheid geboden in een bestemmingsplan een tweede woning bij een agrarisch bedrijf te realiseren.

Gemeente

In de bestemmingsplannen Buitengebied van de gemeenten Borger en Odoorn zijn alle bestaande woningen als zodanig aangeduid. In het bestemmingsplan is de mogelijkheid opgenomen middels een vrijstellingsbevoegdheid medewer-

king te kunnen verlenen aan het realiseren van een tweede bedrijfswoning. Hierbij moet echter wel de bedrijfseconomische noodzaak worden aangetoond.

In de beheersverordening Buitengebied van de gemeente Borger-Odoorn (vastgesteld door de gemeenteraad op 13 juni 2013) zijn regels opgenomen voor tweede bedrijfswoningen. In de beheersverordening is zoveel mogelijk aangesloten bij de bestaande regeling. Het stellen van nadere eisen ten aanzien van de plaats van bebouwing ten behoeve van agrarische bedrijven is uit de geldende bestemmingsplannen overgenomen. Ook de algemene toetsingscriteria voor het toestaan is uit de geldende bestemmingsplannen overgenomen.

2.7.3

Uitgangspunten

- De gemeente Borger-Odoorn neemt in het bestemmingsplan Buitengebied een afwijkingsmogelijkheid op voor het realiseren van een tweede bedrijfswoning. Aan deze mogelijkheid zullen voorwaarden worden verbonden (functionele en visuele eenheid, binding en noodzaak).

2.8

Multifunctionele landbouw

2.8.1

Inleiding

Multifunctionele landbouw is als begrip geïntroduceerd om kenbaar te maken dat landbouwbedrijven meer activiteiten ontplooiën dan enkel de landbouwproductie. Multifunctionele landbouw gaat over landbouwbedrijven die er activiteiten bij doen die op een agrarisch bedrijf thuis horen of er gemakkelijk passen. Het kan hier gaan om bijvoorbeeld natuur- en landschapsbeheer, dagen verblijfsrecreatie, educatie, opvang in de zorg, verkoop van eigen of streekproducten, maar ook kinderopvang. Naast schaalvergroting speelt het uitoefenen van deze nevenactiviteit ook een rol bij het rendabel houden van de agrarische bedrijfsvoering. Onder een nevenactiviteit wordt verstaan het toevoegen van een bedrijfstak waarbij de toegevoegde tak niet de primaire productie betreft en ondergeschikt blijft aan de hoofdactiviteit.

Bij de nevenactiviteiten is een verschil te maken tussen:

1. agrarisch aanverwante activiteiten waaronder agrarisch hulpbedrijf³ of agrarisch loonbedrijf⁴;
2. niet-agrarisch aanverwante activiteiten.

³ Niet-industrieel bedrijf waarbinnen uitsluitend of overwegend arbeid wordt verricht ter productie of verwerken van agrarische producten of levering van dieren of goederen of diensten aan agrarische bedrijven.

⁴ Niet-industrieel bedrijf dat is gericht op het verlenen van diensten aan agrarische bedrijven met behulp van werktuigen.

2.8.2

Beleid

Rijk

Het Rijk heeft geen specifiek beleid opgesteld aangaande dit onderwerp.

Provincie

De provincie Drenthe geeft in haar verordening aan dat een plan niet voorziet in vestiging of significante uitbreiding van een solitair buiten bestaand stedelijk gebied gelegen regionaal georiënteerd bedrijf met uitzondering van agrarische bedrijven, bedrijven binnen de sector recreatie en toerisme en overige functioneel aan het buitengebied verbonden bedrijvigheid.

Om het platteland vitaal te houden, blijft de provincie Drenthe de focus houden op een robuuste landbouw, maar wordt tevens ingezet op het versterken en verbreden van niet-agrarische economische activiteiten. Het groene karakter van Drenthe met haar natuurlijke, cultuurhistorische en landschappelijke diversiteit biedt immers uitstekende potenties voor toeristisch-recreatieve ontwikkelingen en activiteiten in de sfeer van gezondheid, wellness en leisure. Daarnaast biedt de provincie Drenthe ruimte aan kleinschalige en lokaal georiënteerde activiteiten op het gebied van nijverheid en dienstverlening.

Daarnaast zet de provincie Drenthe in op het stimuleren van agrarisch natuurbeheer.

Gemeente

Voor de gemeente Borger-Odoorn geldt dat in de huidige bestemmingsplannen Buitengebied Borger en Odoorn een regeling is opgenomen waarbij vrijstelling kan worden verleend voor een extra oppervlak aan aanbouwen en bijgebouwen van maximaal 50 m², uitsluitend ten behoeve van agrarische nevenactiviteiten en aan-huis-gebonden beroepen (niet zijnde detailhandel).

De Toekomstvisie van de gemeente geeft aan dat op 'het zand' het kleinschalige coulisselandschap met een afwisseling van landbouw en natuur voor de kenmerkende identiteit en kwaliteit van het gebied zorgt. Door op het zand de verbreding van landbouw met natuur- en landschapsbeheer te stimuleren, kan de kleinschaligheid en afwisseling in dit gebied worden bewaard. De gebieden waar de functie landbouw in nauwe samenhang met landschap en natuur functioneert, zijn in de toekomstvisie aangeduid met 'versterken agrarische functie met aandacht voor landschappelijke en natuurlijke waarden'. Ook agrarisch natuurbeheer kan hier een verbreding zijn van de sector. In verband met de druk op de natuur en het landschap wordt functieverbreiding met kleinschalig kamperen op het zand niet verder toegestaan.

2.8.3

Uitgangspunten

- Het bestemmingsplan Buitengebied geeft de mogelijkheid om binnen de gehele gemeente een breed scala aan nevenactiviteiten en functies bij agrarische bedrijven toe te staan. In het bestemmingsplan worden voorwaarden opgenomen waaraan de nevenactiviteiten moeten voldoen. Bij het opstellen van de regels voor het bestemmingsplan wordt de handreiking Multifunctionele landbouw en ruimtelijke ordening van de VNG betrokken.

2.9

Vrijkomende agrarische bebouwing

2.9.1

Inleiding

Door een toenemende schaalvergroting binnen de landbouw mag worden verwacht dat meer agrarische bedrijven c.q. activiteiten worden beëindigd.

De agrarische bebouwing is echter in veel gevallen nog in een zodanige staat dat deze zou kunnen worden gebruikt voor andere doeleinden dan agrarisch. Dit hergebruik heeft echter voor- en nadelen. Een belangrijk voordeel is dat op deze manier wordt voorkomen dat kapitaalvernietiging plaatsvindt, maar ook leegstand en verpaupering worden tegengegaan. Ook kan het zijn dat de voormalige agrariër op deze manier een nieuwe bedrijfsmatige inkomstenbron weet te bewerkstelligen. In veel gevallen blijft de agrariër na bedrijfsbeëindiging namelijk ter plaatse wonen. Zeker wanneer het waardevolle karakteristieke gebouwen betreft, kan een functiewijziging van de gebouwen er toe bijdragen dat ze in stand kunnen worden gehouden. Cultuurhistorische en landschappelijke waarden worden daarmee behouden.

Uiteraard zijn er ook nadelen aan te wijzen bij de functieverandering van vrijkomende agrarische gebouwen. Zo kunnen bijvoorbeeld nieuwe functies (milieu)overlast voor de omgeving opleveren.

2.9.2

Beleid

Rijk

Het rijksbeleid bevat geen specifieke uitgangspunten met betrekking tot vrijkomende agrarische bebouwing en de invulling hiervan. Wel kan hierbij worden verwezen naar het behoud en de bescherming van cultuurhistorische elementen, waaronder bebouwing. Hierbij wordt verwezen naar het Besluit ruimtelijke ordening, waar in artikel 3.1.6 is opgenomen dat bij nieuwe ontwikkelingen rekening moet worden gehouden met de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden.

Provincie

De aanwezigheid van midden en kleinbedrijf op het platteland levert een belangrijke bijdrage aan de sociaaleconomische vitaliteit. In elk geval voor aan het buitengebied gebonden bedrijvigheid en op basis van het VAB-beleid (vrijkomende agrarische bebouwing) ziet de provincie Drenthe kansen. Kleinschalige bedrijvigheid draagt bovendien bij aan het in stand houden van een leefbaar platteland. Bij nieuwe ontwikkelingen weegt de provincie de kernwaarde bedrijvigheid af tegen de kernkwaliteiten. Veel bedrijvigheid op het platteland vestigt zich in vrijkomende agrarische bebouwing (VAB). Van de provincie Drenthe mogen gemeenten in principe zelf gaan bepalen welke activiteiten zij willen toestaan in de VAB. De provincie Drenthe stelt echter de volgende randvoorwaarden.

- de invulling van de VAB maakt geen inbreuk op de ruimtelijke kwaliteit;
- de nieuwe bedrijfsactiviteit heeft geen negatieve gevolgen voor de hoofdfunctie van het gebied;
- de nieuwe bedrijfsactiviteit is kleinschalig van aard;
- de woonfunctie van de VAB blijft gehandhaafd.

Gemeente

Structuurvisie Borger-Odoorn

In de Structuurvisie wordt aandacht besteed aan zorg op maat. De vraag naar lokale zorg neemt toe. Mensen willen zo lang mogelijk in hun vertrouwde omgeving blijven wonen, waardoor de zorg steeds vaker aan huis komt.

De gemeente gaat ruimtelijk beleid formuleren ten aanzien van initiatieven op het gebied van lokale zorg en zorg aan huis. Voormalige agrarische bebouwing kan worden ingezet voor kleinschalige woon-zorgcombinaties in een landelijke omgeving.

In de Structuurvisie wordt tevens aandacht besteed aan 'wonen en economie'. In het deelgebied 'zand' kan een nieuwe invulling worden gegeven aan voormalige agrarische bebouwing, mits dit geen verrommeling van het landelijk gebied tot gevolg heeft. Er worden nadere beleidsuitgangspunten geformuleerd door de gemeente ten aanzien van het gebruik van voormalige agrarische bebouwing in het buitengebied.

VAB-beleid

De gemeente Borger-Odoorn beschikt over haar eigen VAB-beleid. In de gemeente worden de VAB-mogelijkheden op de volgende manier aangeboden, uitgaande van het hergebruik van een bestaand hoofdgebouw met bestaande bijgebouwen.

Voormalige agrarische bedrijfsbebouwing met nog een agrarische bestemming

Wanneer een voormalig agrarisch bedrijfsperceel nog een agrarische bestemming heeft, dan moet in het hoofdgebouw worden gewoond. In het hoofdgebouw in combinatie met bestaande bijgebouwen is functioneel hergebruik toegestaan. De eisen die daarbij worden gesteld, zijn:

- in het hoofdgebouw moet worden gewoond;

- bedrijvigheid moet binnen de bebouwing blijven. Geen buitenstalling/-opslag;
- parkeren moet plaatsvinden op eigen erf;
- er mag geen hinder voor omwonenden worden veroorzaakt.

Wanneer geen functioneel hergebruik wordt gewenst, is het mogelijk in het hoofdgebouw twee afzonderlijke zelfstandige woningen te realiseren.

Voorbeelden van deze regeling zijn: scheepsbevrachtingskantoor in het hoofdgebouw, zorgboerderij, concertboerderij of twee inbandige woningen met ondergeschikte bedrijvigheid (rijkschool en leslokaal).

2.9.3

Uitgangspunten

- De reeds vrijgekomen agrarische bedrijfsgebouwen in het plangebied worden voorzien van de bestemming Wonen - Voormalige boerderij.
- In het bestemmingsplan wordt een wijzigingsbevoegdheid opgenomen om de vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen met bijbehorende erven bij beëindiging van het agrarische bedrijf te wijzigingen in:
 - twee inbandige woningen met ondergeschikte bedrijvigheid. In de wijziging worden de voorwaarden opgenomen die aansluiten bij het gemeentelijk beleid;
 - sociale, culturele, medische, maatschappelijke en educatieve functies, waaronder begrepen expositieruimten, een kinderboerderij, een kampeerboerderij, een zorgboerderij, dan wel naar de aard en de omvang daarmee gelijk te stellen functies, mogelijk maakt. In de wijziging worden de voorwaarden opgenomen, welke aansluiten bij het gemeentelijk beleid.
- De voorwaarden welke worden gesteld in de Provinciale Omgevingsverordening Drenthe worden verwerkt in de wijzigingsbevoegdheid.
- In het bestemmingsplan wordt een algemene wijzigingsbevoegdheid opgenomen waarin oorspronkelijk agrarische panden, welke zijn voorzien van een woonbestemming, kunnen worden gewijzigd in:
 - sociale, culturele, medische, maatschappelijke en educatieve functies, waaronder begrepen expositieruimten, een kinderboerderij, een kampeerboerderij, een zorgboerderij, dan wel naar de aard en de omvang daarmee gelijk te stellen functies, mogelijk maakt. In de wijziging worden de voorwaarden opgenomen, welke aansluiten bij het gemeentelijk beleid;
 - ten behoeve van bedrijven genoemd in de Staat van bedrijven, categorieën 1 en 2 van de publicatie Bedrijven en Milieuzonering (2009) van de VNG, ofwel hiermee wat betreft het leefklimaat vergelijkbare bedrijven. In de wijziging worden de voorwaarden opgenomen, welke aansluiten bij het gemeentelijk beleid.

2.10

Ruimte voor Ruimte-regeling

2.10.1

Inleiding

In het buitengebied bestaat het gevaar dat agrarische bedrijfsbebouwing door het stoppen van het agrarisch bedrijf verpaupert. Omdat op woonpercelen minder ruimte wordt gegeven voor bebouwing, is het vaak niet aantrekkelijk de oude bebouwing te slopen. Middels een Ruimte voor Ruimte-regeling kan het slopen van beeld ontsierende bebouwing worden gestimuleerd.

2.10.2

Beleid

Rijk

Het Rijk heeft geen specifiek beleid geformuleerd omtrent het thema 'ruimte voor ruimte'.

Provincie

In het provinciaal beleid is een Ruimte voor Ruimte-regeling opgenomen. Deze regeling maakt het onder voorwaarden mogelijk één compensatiewoning te bouwen als landschapsversturende agrarische bedrijfsbebouwing wordt verwijderd in het landelijk gebied (inclusief kernen, lintbebouwing et cetera). Het gaat om bebouwing die voor de vaststelling van de Omgevingsvisie, 2 juni 2010) bestond. Minimaal 750 m² aan agrarische bebouwing moet worden gesloopt om voor de compensatiewoning in aanmerking te komen. Om maatwerk mogelijk te maken, heeft de provincie een afwijking van 5% opgenomen. Als bedrijfsgebouwen van meerdere agrarische percelen worden gebruikt voor het bereiken van de sloopectorm (saldering), dan geeft dit geen recht op meerdere woningen.

Er zijn voorwaarden voor compensatiewoningen opgenomen, waarvoor de verantwoordelijkheid primair ligt bij de gemeenten die ze gebiedsgericht moeten invullen. Het betreft de inpassing, omvang, inhoud en vormgeving van de compensatiewoning. Om tot een goede beoordeling te kunnen komen, zijn minimaal een landschappelijk inpassingsplan en een welstandsbeoordeling nodig. Voor het bepalen van de omvang en de inhoud van de woning is ook de omvang van de verwijderde opstallen van belang. Hoe meer wordt gesloopt, hoe meer aanspraak een aanvrager in principe kan maken op een grotere compensatiewoning. Indien de landschappelijke inpassing op de voormalige bedrijfslocatie niet in voldoende mate mogelijk is, mag de woning elders worden gebouwd (bijvoorbeeld op een ander agrarisch perceel, een bouwlocatie in een lint of in een kleine kern). Hoe een gemeente wil omgaan met deze voorwaarden, mag ze zelf verder vormgeven.

De bouw van een compensatiewoning is in beginsel uitgesloten in natuurgebieden en beekdalen. tenzij wezenlijke kenmerken of waarden niet significant worden aangetast, respectievelijk de beekdalfunctie in de toekomst niet wordt belemmerd. Dat kan soms het geval zijn, zoals in landbouwgebieden met een natuurdoelstelling (beheersgebieden). Bij deze beoordeling moet worden meegewogen of de bedrijfswoning blijft bestaan, want daarvoor geldt de Ruimte voor Ruimte-regeling niet.

Bij de toepassing van de regeling moet rekening worden gehouden met de kernkwaliteiten, zoals opgenomen in het beleid van de provincie Drenthe. Of dat is gebeurd, moet blijken uit het ruimtelijk plan zoals dat primair aan de orde komt in het relatiebeheer tussen gemeente en provincie.

Gemeente

De gemeente heeft geen eigen Ruimte voor Ruimte-regeling.

2.10.3**Uitgangspunten**

- In het bestemmingsplan wordt een algemene wijzigingsbevoegdheid opgenomen die het mogelijk maakt om bij de sloop van beeldverstorende voormalige agrarische bedrijfsbebouwing een nieuwe woning te mogen bouwen. In de regeling wordt aangesloten op het provinciaal beleid.

Wonen en werken

3

3.1

Wonen

3.1.1

Inleiding

Gelet op onder meer de afname van het aantal agrarische bedrijven worden steeds meer vrijkomende agrarische bebouwing of een tweede bedrijfswoning als burgerwoning in gebruik genomen. Binnen de kernen en de lintbebouwing zijn burgerwoningen van oudsher een geaccepteerd verschijnsel.

Door toenemende regelgeving op milieuhygiënisch gebied kunnen knelpunten ontstaan tussen agrarische bedrijven en woningen, waarbij beperkingen worden opgelegd aan de agrarische bedrijfsvoering of waar een prettig woonklimaat juist onder druk staat vanwege de aanwezigheid van deze agrarische bedrijven. Daarnaast zijn ook positieve effecten van deze ontwikkeling te bedenken, waaronder het behoud van de leefbaarheid in het gebied.

3.1.2

Beleid

Rijk

Het Rijk heeft wetgeving vastgesteld omtrent tweede bedrijfswoningen die in gebruik zijn door derden. Deze wetgeving rond de zogenoemde 'plattelandswoningen' is gericht op het tegengaan/verminderen van de milieubeperkingen die de woonfunctie met zich meebrengt voor het agrarisch bedrijf waar deze woning formeel bij hoort.

Provincie

De provincie Drenthe wil investeren in de aantrekkelijkheid van Drenthe als woonprovincie. Drenthe kent karakteristieke woonmilieus die voorzien in de vraag naar landelijk en groen wonen. Bovenlokale afstemming is nodig om vraag en aanbod op de woningmarkt in balans te houden en om de herstructurering en verduurzaming van de woningvoorraad te bevorderen. De provincie vindt het belangrijk de woningvraag en het investeringspotentieel te benutten voor het herontwikkelen en transformeren van de bestaande woongebieden in de steden en dorpen. Daarmee geeft de provincie actief invulling aan de Ladder van Duurzame Verstedelijking.

De Ladder voor Duurzame Verstedelijking is opgenomen in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) van het Rijk en per eind 2012 als motiverings-eis in het Besluit ruimtelijke ordening (Bro). Overheden moeten op grond van

het Bro alle nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen motiveren aan de hand van de drie treden van de ladder.

De ladder is geënt op de oude 'SER-ladder' uit 1999 die al langer wordt gebruikt bij de afweging voor nieuwe bedrijventerreinen. De treden zijn als volgt:

- Is er een regionale behoefte?
- Zo, ja: is (een deel van) de regionale behoefte op te vangen binnen het bestaand stedelijk gebied?
- Zo, nee: zoek een locatie die multimodaal ontsloten is of kan worden gemaakt voor de (resterende) regionale behoefte.

In het bestemmingsplan Buitengebied zal een nadere uitwerking van de Ladder van Duurzame Verstedelijking worden opgenomen.

Gemeente

In paragraaf 2.9 (vrijkomende agrarische bebouwing) is reeds ingegaan op de mogelijkheden die liggen in functiewijziging van voormalige agrarische bedrijven naar wonen.

De bestemmingsplannen Buitengebied Borger en Odoorn regelen dat er geen nieuwe woningen in het buitengebied mogen worden gebouwd, tenzij het een eerste of tweede bedrijfswoning is bij een agrarisch bedrijf, dan wel ter vervanging van bestaande woningen.

In de structuurvisie staat aangegeven dat er incidenteel op zich zelf staande woningbouw is toegestaan op open plekken binnen de bebouwingsstructuren van de linten en de uitlopers vanuit de esdorpen. Een goede landschappelijke en stedenbouwkundige inpassing is hierbij een vereiste. In het bestemmingsplan Buitengebied worden hiervoor geen mogelijkheden opgenomen. Indien de mogelijkheid zich voordoet, kan de gemeente Borger-Odoorn middels een aparte procedure medewerking verlenen aan een voornemen.

3.1.3

Uitgangspunten

- Naast de woonfunctie worden functies toestaan als 'nevenactiviteit' (onder andere bedrijven aan huis, mantelzorg, recreatieve activiteiten).
- In het bestemmingsplan wordt geen generieke regeling opgenomen voor 'plattelandswoningen'. In individuele gevallen zal een maatwerkoplossing worden gezocht.
- Daarnaast zal in het bestemmingsplan een wijzigingsbevoegdheid worden opgenomen waarmee een agrarische bedrijfswoning kan worden gewijzigd in een plattelandswoning.

3.2

Landgoederen

3.2.1

Inleiding

Bij het vrijkomen van landbouwgronden kan ook het vestigen van (moderne) landgoederen als mogelijkheid worden genoemd. Landgoederen en buitenplaatsen kunnen, mits in passende stijl gebouwd, een waardevolle bijdrage leveren aan de kwaliteit van het landschap.

Vanwege het grote ruimtebeslag en de menging van functies is echter wel een nadere, voornamelijk landschappelijke, afweging gewenst. Binnen de gemeente Borger-Odoorn zijn momenteel drie landgoederen aanwezig.

3.2.2

Beleid

Rijk

Vanuit de wetgeving zijn voorwaarden gesteld aan de oprichting van landgoederen, onder andere op basis van de Natuurschoonwet. Zo dient bij nieuwe landgoederen sprake te zijn van een functionele eenheid met een bepaalde minimale grootte, met daarbij een afwisselend patroon van bos en open ruimten. Voor buitenplaatsen en borgwonen geldt daarnaast als aanvullende eis dat sprake is van minimaal 5 ha aan multifunctioneel bos.

Provincie

De provincie Drenthe stimuleert de ontwikkeling van nieuwe landgoederen als vorm van kleinschalige, nieuwe woonmilieus. Ze vormen een hedendaagse toevoeging aan het landschap en mogen worden gezien als cultuurdaad van deze tijd. Landgoed en huis dienen als een eenheid te worden ontwikkeld. Het huis mag één wooneenheid tellen, met eventueel ondergeschikte functies. Het huis dient allure en uitstraling te krijgen en moet onder architectuur worden ontworpen. De provincie stelt enkele voorwaarden aan het ontwikkelen van een nieuw landgoed:

- Het landgoed past in het bosclusteringsbeleid. Dit houdt in dat het nieuwe landgoed grenst aan een groot bos, natuurgebied, dorps- of stadsrand.
- Het landgoed bestaat minimaal uit 5 ha bos. De ervaring leert dat een kwalitatief landgoed over het algemeen minimaal 10 tot 15 ha groot is.
- Het landgoed is in principe openbaar toegankelijk.
- Het landgoed vormt een ecologische, economische en esthetische eenheid.
- Het landgoed past in het aanwezige landschap en houdt rekening met de cultuurhistorie en de bodemgesteldheid.

Gemeente

De gemeenten hanteert in haar structuurvisie beleid omtrent de mogelijkheden voor de realisatie van landgoederen en andere bijzondere woonvormen. Binnen een aantal deelgebieden binnen de gemeente wordt ruimte geboden aan bijzondere woonvormen in de vorm van ecologisch wonen of landgoederen. Deze woonvormen moeten kwaliteit en verbijzondering aan het landschap toevoegen. Een kleinschalige ecologische woongemeenschap is mogelijk aan de oostrand van het Hunzedal binnen de structuur van de randveenontginningsdorpen. De zoekgebieden voor landgoederen liggen aan de randen van de beekdalen en boswachterijen. Langs de Semslinie is eveneens een zoekgebied voor landgoederen opgenomen, waarmee ruimtelijke kwaliteit aan de overgang tussen stad en land kan worden toegevoegd. Per zoekgebied is in principe één landgoed toegestaan, mits dit geen beperkingen oplevert voor het landbouwkundig gebruik. Een eventueel tweede landgoed is mogelijk onder dezelfde voorwaarden. De waarden in de robuuste laag moeten daarbij behouden blijven of worden versterkt.

Navolgende afbeelding geeft weer waar de betreffende zoekgebieden zijn gelegen.

Wonen (bron: Structuurvisie Borger-Odoorn 'verbinding geeft perspectief!')

3.2.3

Uitgangspunten

- De aanwezige landgoederen worden voorzien van de bestemming Natuur - Landgoed. Binnen deze bestemming wordt een regeling opgenomen waarbij de gemeente medewerking kan verlenen om meerdere functies, welke passend zijn binnen de bestemming, mogelijk te maken.

- Het bestemmingsplan Buitengebied voorziet niet in een mogelijkheid om nieuwe landgoederen op te richten. Indien een initiatiefnemer een concreet plan hiertoe heeft, kan de gemeente hieraan medewerking verlenen middels het opstellen van een apart bestemmingsplan.

3.3

Niet-agrarische bedrijvigheid

3.3.1

Inleiding

Naast de agrarische bedrijvigheid kunnen ook niet-agrarische bedrijven deel uitmaken van het buitengebied. Hier zijn onder meer de bedrijfsbestemming en de maatschappelijke bestemming onder te scharen. Eveneens is een onderscheid te maken tussen 'agrarisch aanverwant' en 'niet-agrarisch aanverwant'.

3.3.2

Beleid

Rijk

Het Rijk hanteert geen specifiek beleid omtrent de (on)mogelijkheden voor niet-agrarische bedrijvigheid in het buitengebied.

Provincie

In het verleden had het platteland vooral een productiefunctie voor voedsel. Tegenwoordig krijgt het steeds meer andere economische functies. Hoewel de landbouw nog steeds een belangrijke pijler van de plattelandseconomie is, wordt het 'medegebruik' van het platteland door de gehele samenleving groter. Voorbeelden zijn vrijetijdseconomie, educatie, genieten van natuur, ruimte en stilte en authentieke voedingsproducten. Op deze manier wordt het platteland als het ware een producent van belevenissen. Ten slotte heeft het platteland zich in de loop der jaren ook bewezen als (innovatieve) kraamkamer voor het midden- en kleinbedrijf en kunst en cultuur.

Om het platteland vitaal te houden, blijft de provincie Drenthe haar focus houden op een robuuste landbouw, maar wordt tevens ingezet op het versterken en verbreden van niet-agrarische economische activiteiten. Het groene karakter van Drenthe met haar natuurlijke, cultuurhistorische en landschappelijke diversiteit biedt uitstekende potenties voor toeristisch-recreatieve ontwikkelingen en activiteiten in de sfeer van gezondheid, wellness en leisure. De provincie Drenthe wil daarnaast ruimte bieden aan kleinschalige en lokaal georiënteerde activiteiten op het gebied van nijverheid en dienstverlening.

Gemeente

In de gemeentelijke Structuurvisie 'verbinding geeft perspectief!' wordt ingegaan op 'werken en economie'. Bedrijven en werkgelegenheid zijn belangrijk voor de gemeente. Er dient ruimte te zijn om te ondernemen, waarbij er een

evenwichtige balans moet zijn tussen enerzijds Borger-Odoorn als woongemeente en anderzijds Borger-Odoorn als gemeente waar ruimte is voor bedrijvigheid en nieuwe initiatieven. Om deze balans niet te verstoren, wil de gemeente ruimte bieden aan kleinschalige bedrijvigheid op de reeds aanwezige bedrijventerreinen, middels herstructurering en afronding, maar ook binnen de bestaande structuren, zowel binnen als buiten de bebouwde kom. Als ontwikkelingsmogelijkheden worden genoemd:

- bedrijvigheid op bestaande bedrijventerreinen (herinrichting);
- op knooppunten Mondenweg bedrijvigheid mogelijk maken;
- LOFAR als vestigingsfactor;
- kleinschalige bedrijvigheid/dienstverlening binnen bestaande structuren.

3.3.3

Uitgangspunten

- In het bestemmingsplan worden uitbreidingsmogelijkheden geboden (categorieën 1, 2 en 3 volgens de VNG-systematiek 'Handreiking Bedrijven en Milieuzonering') aan niet-agrarische bedrijvigheid en hierbij, onder andere wat betreft gebruiksmogelijkheden, wordt een onderscheid gemaakt tussen niet-agrarisch en agrarisch aanverwant (bijvoorbeeld een loonbedrijf en een grondverzetbedrijf).
- Het bestemmingsplan maakt uitwisseling van niet-agrarische functies mogelijk. Hierbij kan worden gedacht aan een bedrijfsfunctie, die onder voorwaarden kan worden omgezet naar een maatschappelijke of recreatieve functie/bestemming.
- Bedrijven die, vanwege hun milieucategorie (bijvoorbeeld een sloop- of transportbedrijf), niet in aanmerking komen voor een bedrijfsverplaatsing, worden aangeduid op de verbeelding. Hiermee wordt de uitwisselbaarheid van deze bedrijven, om te verplaatsen naar andere locaties, voorkomen.

3.4

Recreatie en toerisme

3.4.1

Inleiding

Het buitengebied leent zich uitstekend voor recreatieve functies. Dit betreft zowel de verblijfsrecreatieve functies (onder andere kamperen) als de dagrecreatieve functies (onder andere de routestructuren).

In deze paragraaf wordt een onderscheid gemaakt in (grootschalige) verblijfsrecreatieterreinen, kleinschalig kamperen en dagrecreatieve activiteiten.

3.4.2

Beleid

Rijk

Het Rijk heeft geen specifiek beleid opgesteld voor deze functies.

Provincie

De vrijetijdssector vervult een belangrijke economische functie voor Drenthe. Gelet op het economisch belang van de vrijetijdssector voor Drenthe wil de provincie deze economische kansen optimaal benutten. Drenthe moet hiervoor in haar diversiteit een totaalproduct aanbieden dat onderscheidend en van hoogwaardig niveau is. Dit is mede afhankelijk van investeringen van andere partijen. Het is een gezamenlijk belang om het bestaande aanbod van verblijfs- en dagrecreatie en de huidige toeristisch-recreatieve infrastructuur kwalitatief te verbeteren en te vernieuwen. In dat toeristische totaalproduct Drenthe moet worden geïnvesteerd. De focus moet komen te liggen op de diversiteit en de kwaliteit van het toeristische product. Niet méér van hetzelfde, maar juist het creëren van toegevoegde waarde ten opzichte van het bestaande toeristische product is het doel. Daarnaast wil de provincie ruimte bieden aan enkele grootschalige voorzieningen, waar kansen worden gezien voor onder andere grootschalige (meerdaagse) evenementen.

Verblijfsrecreatie

De kwaliteit van de verblijfsaccommodaties in Drenthe staat onder druk. De provincie Drenthe wil de bestaande bedrijven in samenhang met de omgeving versterken en vernieuwen. Daarbij zoeken ze naar alternatieve instrumenten (bijvoorbeeld uitfaseren) om vitalisering van verblijfsrecreatie te stimuleren. Dat geeft een kwaliteitsimpuls en biedt mogelijk oplossingen voor bedrijven zonder toekomstperspectief. Bij nieuwvestiging moet de systematiek van de Ladder voor Duurzame Verstedelijking worden toegepast, dit betekent dat eerst moet worden gekeken naar de mogelijkheden van de bestaande verblijfsrecreatie, voordat nieuwe ontwikkelingen in beeld komen.

Permanente bewoning recreatieverblijven

De provincie Drenthe is in beginsel tegen permanente bewoning van recreatieverblijven, omdat dit leidt tot 'verstening' van het landelijk gebied. Ook gaat het ten koste van de capaciteit van recreatieverblijven, waardoor elders in het landelijk gebied een nieuwe vraag naar recreatiewoningen ontstaat. De provincie verleent in principe geen medewerking aan het legaliseren van permanente bewoning door gemeenten, waarbij de bestemming Verblijfsrecreatie wordt omgezet in de bestemming Wonen. Alleen in uitzonderlijke gevallen is de provincie bereid deze medewerking te verlenen. Hierbij moet worden voldaan aan de voorwaarden die de VROM-Inspectie stelt in de brochure 'Onrechtmatige bewoning van recreatiewoningen; handreiking voor gemeenten'. Verdere voorwaarden zijn:

- de legalisatie heeft alleen betrekking op recreatiecomplexen en niet op losse recreatieverblijven;

- het recreatiecomplex sluit aan op een kernbebouwing;
- de legalisatie past binnen het integrale woonbeleid van de betreffende gemeente;
- de noodzakelijke integratie met de naastgelegen kern levert een duurzame ruimtelijke kwaliteitsslag op.

Dagrecreatie

De provincie streeft naar het versterken van het aanbod aan dagrecreatieve voorzieningen, vooral kwalitatief. Nieuwvestiging van grootschalige dagrecreatie wordt in belangrijke mate bepaald en gestuurd door de potentie van de locatie en haar omgeving. Ook hier ziet de provincie een koppeling met de kernwaarde bedrijvigheid.

Bij de nadere invulling van de stadsrandzones door gemeenten, wil de provincie graag toeristisch-recreatieve en culturele onderdelen inbrengen die de betekenis van de stad en de stadsrandzone kunnen versterken. Daarnaast ziet de provincie specifieke toeristische aanknopingspunten bij onder andere de Hondsrug. Hierbij gaat het vooral om het benutten van de cultuurhistorische betekenis van deze gebieden.

Gemeente

Toekomstvisie 'hoe verder je kijkt, hoe meer je ziet'

In de Toekomstvisie van de gemeente is beleid neergelegd met betrekking tot recreatie en toerisme. Recreatie en Toerisme zijn een van de belangrijkste economische pijlers van de gemeente Borger-Odoorn. In de Toekomstvisie is de gemeente opgedeeld in een aantal gebieden: Zand, Hunzelaagte en het Veengebied. Op het Zand zijn de uitbreidingsmogelijkheden voor de toeristische sector beperkt. Ontwikkelingsmogelijkheden zijn er echter voldoende in de gemeente. Langs de oostkant van de Hunzelaagte en in het Veengebied liggen kansen om te worden benut. Hierbij is het van belang dat ontwikkelingen niet de huidige identiteiten van het landschap aantasten. Ontwikkelingen moeten kwalitatief zijn, gericht op 'beleving' en het 'versterken van het eigene'.

De Hunzelaagte heeft haar oorspronkelijke identiteit verloren, maar door het Hunzeproject, de hermeandering van de rivier de Hunze, kan de Hunzelaagte een nieuwe landschappelijke kwaliteit ontwikkelen waarbij het oorspronkelijke open landschap als basis geldt. Natuurontwikkeling en kleinschalige, kwalitatief hoogwaardige recreatieve voorzieningen kunnen de aantrekkingskracht van het gebied vergroten.

Structuurvisie Borger-Odoorn

Borger-Odoorn heeft de toerist veel te bieden, er zijn tal van attracties, evenementen en verblijfsaccommodaties. Er zijn veel routes (met name op het Zand) in het afwisselende landschap waar nog rust, ruimte, stilte en natuur is te vinden.

De Hondsrug

Vrijwel alle verblijfsrecreatieve voorzieningen zijn gelegen op of aan de rand van de Hondsrug. Er zijn kansen om de recreatieve betekenis van de Hondsrug verder te versterken door:

- het verbinden van cultuurhistorisch plekken en toeristische voorzieningen;
- profilering van cultuurhistorisch en geologische waarden langs de Hondsrug;
- de aanwijzing van de Hondsrug als Geopark ten behoeve van ontwikkelen van aardkundige en cultuurhistorische waarden, toeristisch recreatieve voorzieningen en netwerkvorming.

Het Geopark (op de Hondsrug) als recreatiegebied biedt kansen voor de op de Hondsrug gelegen dorpen om zich sterker te profileren als toeristische kernen. Kleinschalige, kwalitatief hoogwaardige, binnen de huidige structuren passende, recreatieve activiteiten en accommodaties passen in het beeld en worden gestimuleerd op het Zand.

Recreatieve ontwikkelingsgebieden

Ellertshaar en Hunzedal worden aangewezen als recreatieve ontwikkelingsgebieden. De bestaande zandwinningsplas bij Ellertshaar biedt uitstekende mogelijkheden voor natuurontwikkeling in combinatie met recreatie. In principe is dit pas mogelijk vanaf het moment dat de plas niet meer als zandwinningslocatie in gebruik is. Het Hunzedal is gecombineerd met de natuurontwikkelingsopgave geschikt voor recreatie. Kleinschalige voorzieningen om recreatie te faciliteren, kunnen binnen de structuur van het randveenontginningslint worden ingepast.

Verbindingen

Binnen de gemeente is een groot aantal recreatieve voorzieningen aanwezig. De natuurlijke, landschappelijke en cultuurhistorische waarden binnen de gemeente hebben een hoge recreatieve waarde. De structuurvisie zet in op het fysiek en visueel verbinden van deze waarden, zodat er samenhang ontstaat tussen het toeristische aanbod binnen de gemeente.

Streefbeeld

- Vestiging of uitbreiding van bestaande bedrijven langs de rand van de Hunze en in en rond Ellertshaar.
- Inzet op kwalitatief hoogwaardige, kleinschalige voorzieningen.
- Investeren in het maken van verbindingen, zowel visueel (landschappelijke verbinding) als fysiek (wandel- en fietspaden).
- Ontwikkeling Geopark.

Recreatie en toerisme, bron: Structuurvisie Borger-Odoorn

Beleidsnota kleinschalig kamperen

Tevens beschikt de gemeente over de beleidsnota kleinschalig kamperen (2007). In het beleid zijn de beleidsuitgangspunten en de ontwikkelingsmogelijkheden opgenomen. Voor het bestemmingsplan Buitengebied zijn de volgende punten van belang:

- kleinschalig kamperen mag op erven van agrarische bedrijven en woningen in het buitengebied;
- het kleinschalig kamperen binnen het zandgedeelte van de gemeente (Hondsrug en het ten westen daarvan gelegen esdorpenlandschap) wordt niet verder vergroot;
- het maximum aantal standplaatsen op een terrein voor kleinschalig kamperen is 15 standplaatsen;
- voor de situering, inrichting en het gebruik zijn de volgende voorwaarden van toepassing:
 - de oppervlakte van het perceel waarbinnen het kleinschalig kampeerterrein wordt gesitueerd, dient een oppervlakte te hebben van minimaal 5.000 m²;
 - de oppervlakte van het feitelijk kleinschalig kampeerterrein mag niet groter zijn dan 5.000 m²;
 - de afstand van het kleinschalig kampeerterrein tot aan andere woningen en/of andere geluidgevoelige bebouwing moet minimaal 50 m bedragen;
 - het is niet toegestaan een kleinschalig kampeerterrein binnen een afstand van 500 m hemelsbreed van een (regulier of kleinschalig) kampeerterrein te vestigen;
 - het kleinschalig kampeerterrein moet grenzen aan de woning van de betreffende eigenaar/beheerder;

- voor het realiseren van een kleinschalige kampeerplaats is een goede landschappelijke inpassing een voorwaarde. Dit betekent onder andere dat de aanwezige kampeermiddelen slechts een ondergeschikte rol spelen in het landschapsbeeld. De te plaatsen beplanting moet passend zijn bij de begroeiing van de omgeving;
- het gebruik van een kleinschalig kampeerterrein is toegestaan van 1 maart tot 1 november. Buiten deze periode mogen geen kampeermiddelen op het terrein aanwezig zijn;
- chalets, trekkershutten en stacaravans zijn niet toegestaan op een kleinschalig kampeerterrein.
- het realiseren van sanitaire voorzieningen en andere voorzieningen (zoals een kantine) is mogelijk. Uitgangspunt hiervoor is dat deze voorzieningen moeten worden gerealiseerd binnen de bestaande bebouwing. Indien dit niet mogelijk is, mag hiervoor een gebouw worden opgericht met een oppervlakte van maximaal 50 m².

Daarnaast biedt de gemeente de mogelijkheid van midicampings. Met name in het veengebied wordt hiervoor mogelijkheid geboden. Een midicamping mag 30-60 seizoenplaatsen hebben. In het bestemmingsplan Buitengebied worden geen mogelijkheden opgenomen voor het realiseren van een midicamping.

Beleidsnota Bed & breakfast voorzieningen en recreatieappartementen

De gemeente Borger-Odoorn is een recreatieve gemeente. Het bieden van overnachtingsmogelijkheden is hierbij een belangrijk onderdeel. Bed & breakfast voorzieningen zorgen voor een diversiteit van het aanbod aan overnachtingsmogelijkheden voor recreanten. Recreatieappartementen dragen bij tot behoud van cultuurhistorisch waardevolle boerderijen in het buitengebied. Tevens biedt het een aanvullende bron van inkomsten, wat een versterking betekent voor de lokale economie.

Vanwege de kleinschaligheid van bed & breakfast voorzieningen vindt de gemeente Borger-Odoorn het onder voorwaarden acceptabel om bed & breakfast voorzieningen bij woningen te realiseren.

3.4.3

Uitgangspunten

- In het bestemmingsplan wordt voor het aspect 'recreatie' onderscheid gemaakt in de gebieden, zoals opgenomen in de Toekomstvisie (Zand, Hunzelaagte en Veengebied).
 - In het gebied Zand zal alleen worden meegewerkt aan inpasbare, kleinschalige kwalitatieve ontwikkelingen.
 - In de gebieden Veen en oostkant Hunzelaagte, zal alleen worden meegewerkt aan kwalitatieve ontwikkelingsmogelijkheden gericht op 'beleving' en 'versterken van het eigene' met behoud van de huidige identiteit van het landschap.

- In het bestemmingsplan worden geen mogelijkheden opgenomen om medewerking te verlenen aan permanente bewoning van recreatiewoningen.

Kleinschalige kampeerterreinen

- In het bestemmingsplan wordt bij woonbestemmingen en bij agrarische bedrijven een afwijkingsmogelijkheid opgenomen voor het realiseren van een kleinschalig kampeerterrein. De voorwaarden die hieraan worden gekoppeld, zijn opgenomen in paragraaf 3.4.2 onder het kopje 'beleidsnota kleinschalig kamperen'.
- Er worden in het bestemmingsplan geen mogelijkheden opgenomen voor het realiseren van gereguleerde overnachtingsplaats voor kampeerauto's.

Bed & breakfast voorzieningen

- In het bestemmingsplan wordt een algemene afwijkingsbevoegd opgenomen zodat medewerking kan worden verleend aan bed & breakfast voorzieningen.
- De volgende definitie voor een bed and breakfast wordt opgenomen in de begripsomschrijving van het bestemmingsplan: "een bed & breakfast is een kleinschalige aan de woonfunctie ondergeschikte accommodatie voor uitsluitend logies en ontbijt met maximaal 6 kamers en voor maximaal 10 personen, die deel uitmaakt van het hoofdgebouw en die geen zelfstandige eenheid mag zijn of kan verworden tot een zelfstandige eenheid".
- Een bed & breakfast mag alleen in het hoofdgebouw worden gerealiseerd.
- De initiatiefnemer van een bed & breakfast dient zelf de hoofdbewoner van de woning te zijn.
- De omvang van het verstrekken van logies dient ten opzichte van de huidige bestaande functie een ondergeschikte betekenis te zijn, ten behoeve van de realisatie van een bed & breakfast mag maximaal 50% van het vloeroppervlak van de woning worden gebruikt, met een maximum van 75 m².
- De vestiging van een bed & breakfast moet plaatsvinden in het woongedeelte van de bestaande bebouwing. Er wordt uitgegaan van een bestaande entree.
- Er mogen geen verkeersaantrekkende activiteiten ontstaan waardoor extra verkeersmaatregelen nodig zijn.
- Bij de realisatie van een bed & breakfast mag geen extra inrit worden aangelegd.
- Parkeren dient op eigen erf plaats te vinden.

Recreatieappartementen

- In het bestemmingsplan wordt een afwijkingsmogelijkheid opgenomen om medewerking te kunnen verlenen aan het realiseren van een recreatieappartement.

- Een recreatieappartement mag enkel worden gerealiseerd in een bestaand vrijstaand bijgebouw.
- Op een erf mag maximaal 50 m2 aan recreatieappartementen worden gerealiseerd.
- In de afwijkmogelijkheid worden voorwaarden opgenomen waaraan een recreatieappartement moet voldoen (bijvoorbeeld riolering).

G e b i e d s w a a r d e n

4

4.1

Landschap

4.1.1

Inleiding

Het buitengebied van de gemeente Borger-Odoorn kent een driedeling op basis van ondergrond en reliëf. Het (noord)westelijke deel wordt gevormd door het Zand op het Drents-Friese keileemplateau en de Hondsrug. Het oostelijke en zuidwestelijke deel van de gemeente is veenkoloniaal. Het Hunzedal, het centrale deel dat grofweg de scheiding markeert tussen zand- en veengebied, is opgegaan in het veenkoloniaal landschap. Daarnaast ligt in de gemeente de Hunzevallei. De Hunzevallei ligt tussen de Hondsrug in het westen en de rivierduinen ten oosten van het riviertje de Hunze. Sinds de ijstijden voert deze rivier het water van het Drents plateau af naar de zee, ook ondergronds.

4.1.2

Beleid

Rijk

Een beleidsuitgangspunt van het Rijk is het behoud van (waardevolle en kenmerkende) landschapselementen.

Provincie

De kwaliteit en de diversiteit van het Drentse landschap dragen sterk bij aan een aantrekkelijk milieu om in te wonen, te werken en te recreëren. De identiteit van het Drentse landschap wordt bepaald door de ontstaansgeschiedenis en de diversiteit aan landschapstypen. De provincie richt zich op het in stand houden en versterken van het landschap als economisch, ecologisch en cultureel kapitaal. De provinciale ambitie is een Drents landschap waarin de verscheidenheid in landschapstypen en -onderdelen zich blijvend manifesteert.

Landschapstypen met de bijbehorende landschapskenmerken wil de provincie in samenhang behouden en versterken. Daarmee wordt gestreefd naar een Drents landschap waarin het grondgebruik, het type natuur en het landschapsbeeld passen bij de ontwikkelingsgeschiedenis van het landschap. Vanuit dat perspectief wil de provincie keuzes voor nieuwe ontwikkelingen in het landschap blijvend mogelijk maken. Binnen de gemeente Borger-Odoorn zijn de volgende landschapstypen te onderscheiden:

- Esdorpenlandschap;
- Wegdorpenlandschap van de randveenontginning;
- Landschap van de Veenkoloniën.

Het doel is de landschapstypen van Drenthe herkenbaar, beleefbaar en leesbaar te houden. De provinciale doelstellingen voor de kernkwaliteit 'landschap' zijn:

- het behouden en versterken van de ruimtelijke afwisseling van landschapstypen;
- het behouden en versterken van de volgende karakteristieke kenmerken van de verschillende landschapstypen:
 - in het esdorpen-/esgehuchtenlandschap: de (eenmans)essen en beekdalen;
 - in het wegdorpenlandschap van de veenrandontginning: de kavelstructuur en de openheid;
 - in het landschap van de Veenkoloniën: de wijkenstructuur en de openheid;
- het behouden en versterken van de karakteristieke macrogradiënten van het Drents Plateau in relatie tot de aangrenzende en lager liggende veengebieden;
- het behouden en ontwikkelen van het Nationaal Beek- en esdorpenlandschap Drentsche Aa.

Gemeente

De gemeente zet in op het rekening houden met landschappelijke elementen bij ruimtelijke ontwikkelingen. In de bestemmingsplannen en in diverse beleidsdocumenten zijn veel van deze landschapselementen beschreven, vastgelegd en heeft een koppeling plaatsgevonden met de mogelijkheden tot ruimtelijke ontwikkelingen in het gebied.

Bestemmingsplannen Buitengebied gemeenten Borger en Odoorn

In de bestemmingsplannen Buitengebied wordt gewerkt met gebiedsbestemmingen. Deze gebiedsbestemmingen zijn gebaseerd op de tot nu toe gehanteerde deelgebieden. De aanwezige functies (bijvoorbeeld: manege, horeca, et cetera) zijn zover als nodig aangeduid. De bestaande bos- en natuurgebieden zijn voorzien van een eigen doelbestemming. In de bestemmingsplannen is een beschrijving in hoofdlijnen opgenomen voor alle bestemmingen. Deze beschrijving voorziet in onder andere de bescherming van geomorfologisch waardevolle gebieden, essen, hydrologische aandachtsgebieden, archeologische monumenten en archeologisch waardevolle gebieden.

Structuurvisie Borger-Odoorn

In de Structuurvisie Borger-Odoorn 'verbinding geeft perspectief!' heeft de gemeente een integrale gebiedsvisie opgesteld. De integrale visie schept de kaders voor de ontwikkeling van het Zand, het Veen en de Hunze en geeft richting aan nieuwe initiatieven.

Zand

Het ruimtelijk beleid voor dit gebied staat in het teken van het benadrukken van de authentieke landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische waar-

den in het zandgebied. Dit geldt met name voor de Hondsrug en de waardevolle gradiënt tussen de Hondsrug en het beekdal van de Hunze.

Hunzedal

De visie voor het Hunzedal zet in op waterrijke natuurontwikkeling die de oorspronkelijke structuur van het beekdal versterkt. De natuurontwikkeling respecteert het bestaande agrarisch gebruik en is een stimulans voor natuurvriendelijke recreatie.

Veenkoloniën

Borger-Odoorn biedt ruimte voor innovatie op het gebied van energie, duurzaamheid, logistieke verbindingen en waterbeheersing ten behoeve van groot-schalige landbouw in de veenkoloniën.

Waar agrarisch functies uit de linten verdwijnen, wordt flexibel omgegaan met de invulling van voormalige agrarische bebouwing met nieuwe functies. De cultuurhistorische betekenis van de lintstructuur en de openheid van het gebied blijven de kenmerkende kwaliteiten van de Veenkoloniën.

4.1.3

Uitgangspunten

De gemeente hecht sterk aan de kwaliteiten van de drie landschappen: Zand, Hunzedal en Veenkoloniën. Bij nieuwe ontwikkelingen moeten de hier aanwezige waarden behouden blijven. In het bestemmingsplan worden de aanwezige waarden uitgewerkt en voorzien van nadere eisen. In het op te stellen bestemmingsplan wordt daartoe gewerkt met doelbestemmingen (Agrarisch, Bos et cetera), aanduidingen ('essen' et cetera) en dubbelbestemmingen (Waarde - Archeologie et cetera).

4.2

Natuur

4.2.1

Inleiding

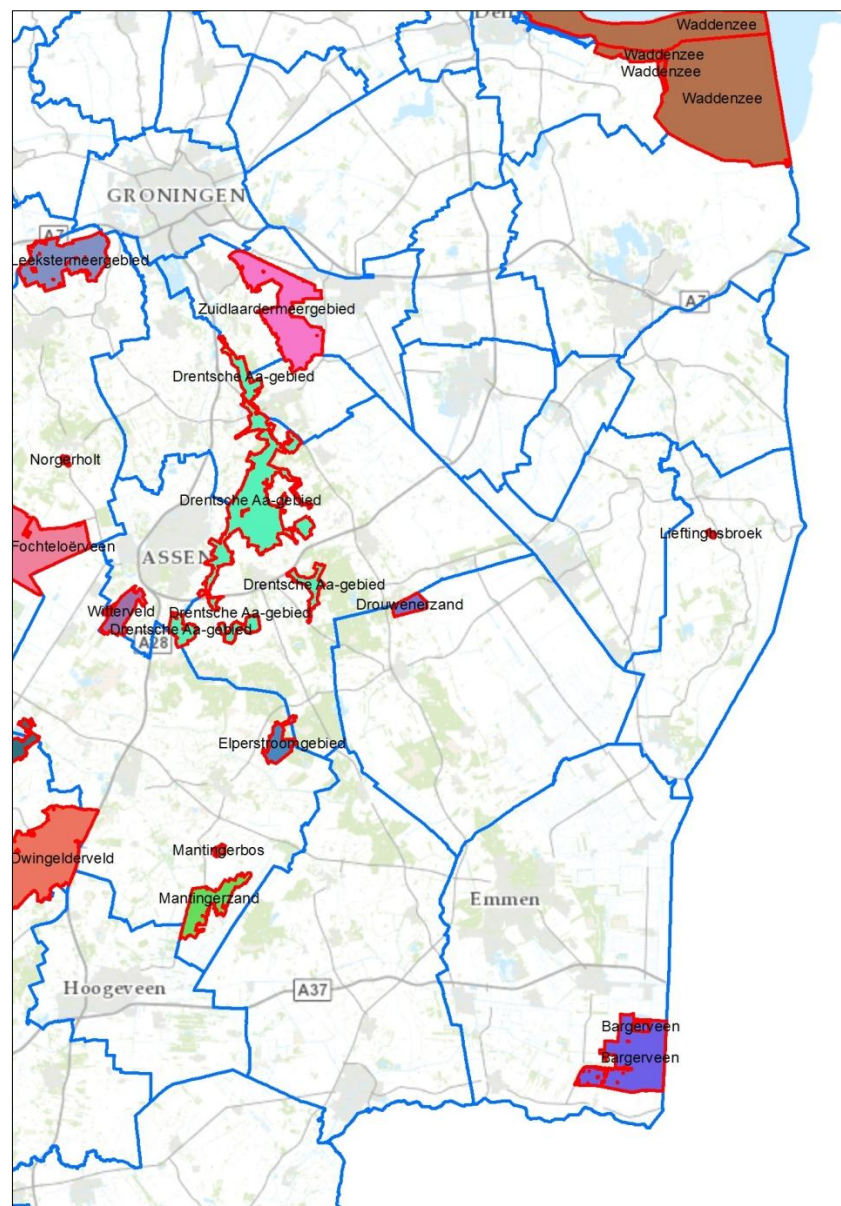
Onder het aspect 'natuur' zijn zowel de flora als de fauna te bevatten. Naast de beschermde soorten (onder andere drie beschermingsregiems op grond van de Flora- en faunawet) zijn er ook beschermde natuurgebieden (onder andere de Natura 2000-gebieden en de Ecologische Hoofdstructuur) en de gebieden welke zijn ingericht als natuur, maar nog geen planologische bescherming genieten.

4.2.2

Beleid

Rijk

In het rijksbeleid hebben diverse natuurgebieden een beschermde status gekregen op grond van de aanwezige natuurwaarden. Dit is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998. In het plangebied ligt het beschermde natuurgebied het Drouwenerzand. In de nabijheid liggen onder andere nog de Natura 2000-gebieden Drentsche Aa-gebied en het Lieftingsbroek. Onderstaande afbeelding geeft een overzicht van de omliggende Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

Daarnaast is de soortenbescherming geregeld in de Flora- en faunawet. Bij onder andere nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen dienen geen negatieve effecten op de beschermde soorten (zowel flora als fauna) op te treden.

Provincie

Provinciale staten hebben op 2 juli 2014 de Natuurvisie 2040 Drenthe 'Gastvrije natuur' vastgesteld. In de visie streeft Provinciale Staten naar natuur die tegen een stootje kan, die beleefbaar is voor mensen en die bijdraagt aan de economische ontwikkeling van de provincie Drenthe.

De Natuurvisie 2040 vloeit voort uit het Natuurpact van het Rijk (2012), waarin provincies meer taken en verantwoordelijkheden krijgen op het gebied van natuur. Samen met maatschappelijke organisaties en betrokken ondernemers wil de provincie Drenthe de bestaande plannen voor een grotere en beter functionerende natuur afmaken, waar zeker ook plek is voor recreëren en ondernemen.

In het plangebied komen meerdere gebieden voor die onderdeel uitmaken van de (provinciaal begrensde) Ecologische Hoofdstructuur.

Gemeente

In de gemeentelijke structuurvisie is opgenomen dat binnen het Hunzedal natuurontwikkeling wordt gekoppeld aan de hermeandering van de Hunze, in het gebied dat is begrensd als Ecologische Hoofdstructuur. Natuur en landbouw dienen naast elkaar te kunnen functioneren. Dit vergt een goede afstemming van de waterhuishouding op de functies natuur en landbouw.

4.2.3

Uitgangspunten

- In het bestemmingsplan wordt qua natuurbestemmingen aangesloten op het provinciaal beleid.
- De gemeente zal enkele bestaande natuurgebieden vastleggen in het bestemmingsplan.
- De gebieden, welke de afgelopen jaren zijn ingericht als natuur, zullen in het bestemmingsplan eveneens worden voorzien van een natuurbestemming. De productiebossen worden niet voorzien van een natuurbestemming.
- Natura 2000-gebieden krijgen de bestemming Natuur - 1, Ecologische Hoofdstructuur en overig natuurgebied worden voorzien van de bestemming Natuur - 2.

4.3

Water

4.3.1

Inleiding

Het buitengebied van Borger-Odoorn beschikt over verscheidene waterhuishoudkundige elementen. Het gaat hierbij zowel om waterlopen die onder andere de ontginningsgeschiedenis weergeven als om waterplassen.

4.3.2

Beleid

Rijk

In het Nationaal Waterplan (2009) is het huidige waterbeleid van het Rijk verwoord. Duurzaam waterbeheer is het algemene beleidsuitgangspunt in dit plan. In het landelijke beleidsdocument worden maatregelen beschreven die tot doel hebben de veiligheid en leefbaarheid in Nederland te waarborgen (waaronder bescherming tegen overstromingen, voldoende en schoon water). Ook is een uitgangspunt het benutten van de kansen die het water biedt, onder meer met betrekking tot het gebruik.

Provincie

In de Omgevingsvisie heeft de provincie Drenthe haar strategische doelen voor het regionale waterbeleid geformuleerd. De provincie heeft het aspect 'water' opgenomen op meerdere kaarten, waaronder: Oppervlaktewater (beekdalen), Kaderrichtlijn water (zwemplas, sterk veranderend stromende wateren) en Grondwater (grondwaterbeschermingsgebied, wateroogstgebied Hunze en meerdere gebieden met de aanduiding 'potentieel gebied met grondwater voor de bereiding van drinkwater').

Gemeente

De belangrijkste waterhuishoudkundige aspecten zijn in de huidige bestemmingsplannen voorzien van een specifieke regeling. Het betreffen onder andere de hydrologische aandachtsgebieden en de waterwinningsgebieden.

4.3.3

Uitgangspunten

- De specifieke regels uit het provinciaal beleid worden verwerkt in het bestemmingsplan Buitengebied.
- Op de verbeelding worden de Hunze en andere belangrijke watergangen voorzien van de bestemming Water.

In het kader van het thema 'water' zullen tevens gesprekken met het waterschap worden gevoerd.

4.4

Archeologie en cultuurhistorie

4.4.1

Inleiding

Archeologische waarden in de ondergrond dienen te worden behouden en beschermd (onder andere vastgelegd in de Wet op de archeologische monumentenzorg). Het betreft hier zowel de bekende archeologische terreinen als gebieden met een archeologische verwachtingswaarde.

Daarnaast is er sinds 1 januari 2012 een bredere verplichting om rekening te houden met cultuurhistorische waarden (opgenomen in het Besluit ruimtelijke ordening).

4.4.2

Beleid

Provincie

ARCHEOLOGIE

Het archeologisch erfgoed is de voornaamste bron van informatie over de bewoningsgeschiedenis van de provincie van de steentijd tot de middeleeuwen. Het merendeel van het archeologisch erfgoed is onzichtbaar en is daardoor zeer kwetsbaar bij ruimtelijke ontwikkelingen die om bodemingrepen vragen. Archeologische waarden zijn onvervangbaar en niet te compenseren. Daarom heeft de provincie Drenthe het archeologisch erfgoed een duidelijke plaats in het ruimtelijk beleid gegeven.

Niet voor alle bodemingrepen is archeologisch onderzoek vereist. Dit hangt af van de omvang en de aard van de ingreep, de waarde/verwachting van de locatie en het vrijstellingenbeleid zoals dat is uitgewerkt in de gemeentelijke archeologiekarten van de Culturele Alliantie 2009 - 2012/2013. Voor de omgang met het provinciaal belang archeologie is deze versie van de gemeentelijke kaarten uitgangspunt. Op hoofdlijnen betekent dit dat bij ruimtelijke ontwikkelingen in gebieden met een archeologische verwachting die van provinciaal belang archeologie is een onderzoeksvrijstelling tot maximaal 1.000 m² mogelijk is. Voor bekende archeologische terreinen van provinciaal belang (waarden) geldt geen onderzoeksvrijstelling (0 m²). Over de gemiddelde dikte van de bouwvoor zijn afspraken gemaakt met de gemeenten en LTO Noord. De bovenste 30 cm plus 10 cm voor niet-kerend woelen zijn vrijgesteld van archeologisch onderzoek.

De provincie hanteert bij haar sturing op het provinciaal belang vier beschermingsniveaus waaronder: 'generiek', 'behoud in situ' (in de bodem), 'behoud ex situ' (buiten de bodem) indien behoud in situ niet mogelijk is en 'verwachting toetsen door onderzoek'.

Gemeente

De gemeente Borger-Odoorn beschikt over eigen archeologiebeleid. De gemeente heeft in 2011 haar boven- en ondergrondse archeologie in kaart gebracht. Dit heeft geleid tot de archeologische verwachtingen- en beleidsadvieskaart. De gemeenteraad heeft deze kaart op 8 december 2011 vastgesteld. In aanvulling op het beleid heeft de gemeenteraad besloten om, in afwijking hiervan, een wijziging op te nemen voor gebieden met een hoge of middelhoge verwachting, al dan niet verstoord, die reeds een vrijstelling van archeologisch onderzoek hadden voor bodemingrepen van minder dan 500 m2, te verruimen naar 1.000 m2.

CULTUURHISTORIE

Provincie

Drenthe kent een voor Nederland uniek cultuurhistorisch landschap en telt veel archeologische en aardkundige waarden. De historische en prehistorische waarden van de provincie zijn zeer bepalend voor de identiteit en de ruimtelijke kwaliteit van Drenthe. De provincie beschouwt ze daarom als grote betekenis en als 'drager' voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Door objecten en structuren boven- en ondergronds in samenhang te bekijken, winnen ze aan betekenis voor het woon-, werk- en leefomgeving.

Het provinciaal beleid ten aanzien van cultuurhistorie is beschreven in het Cultuurhistorisch Kompas Drenthe. Twee doelstellingen staan hierin centraal. Ten eerste wil de provincie de cultuurhistorie herkenbaar houden. Ten tweede wil de provincie de ruimtelijke identiteit versterken. Dit door ruimtelijke ontwikkelingen te sturen vanuit samenhangende cultuurhistorische kwaliteiten. Het veiligstellen van cultuurhistorische waarden en tegelijkertijd het bieden van ruimte voor ontwikkelingen vraagt om een heldere wijze van sturing. De provincie Drenthe maakt hierbij onderscheid in drie sturingsniveaus: respecteren, voorwaarden stellen en eisen stellen.

De gebieden waarop de provincie zich onder andere op concentreert, zijn: de Hondsrug en de Monden. De provincie geeft voor deze gebieden de volgende ambities.

De Hondsrug

- Het behouden van de karakteristiek van het esdorpenlandschap. Deze karakteristiek uit zich in een zichtbare ruimtelijke samenhang tussen esdorp en es, waarbij de esdorpen en essen als een keten op de Hondsrug liggen, afgewisseld met scherp begrensde boswachterijen. Bovendien kent het esdorpenlandschap een grote tijdsdiepte, wat blijkt uit vele zichtbare en onzichtbare (pre)historische bewoningssporen als nederzettingen, grafmonumenten en celtic fields.
- Het benadrukken van het lineair patroon van hunebedden, grafheuvels en andere zichtbare en onzichtbare prehistorische relictten die getuigen van de prehistorische route over de Hondsrug.
- Het vasthouden en zorgvuldig doorzetten van de ruimtelijke opzet van de esdorpen. Deze opzet wordt getypeerd door een vrije ordening van

bebouwing en boerderijen, afwisseling tussen bebouwde plekken en open ruimtes (in het bijzonder de brinken) en doorzichten naar het omliggende buitengebied.

De Monden

- Het zichtbaar houden van de ordening en samenhang tussen de ontginningssassen, die tot uitdrukking komen in enkele en dubbele lintdorpen en bebouwde en onbebouwde ontginningssassen.
- Het herkenbaar houden van de ordening en samenhang binnen een lintdorp, zoals de situatie waarbij slechts aan één zijde van het kanaal boerderijen en woningen staan.

Aardkundige waarden

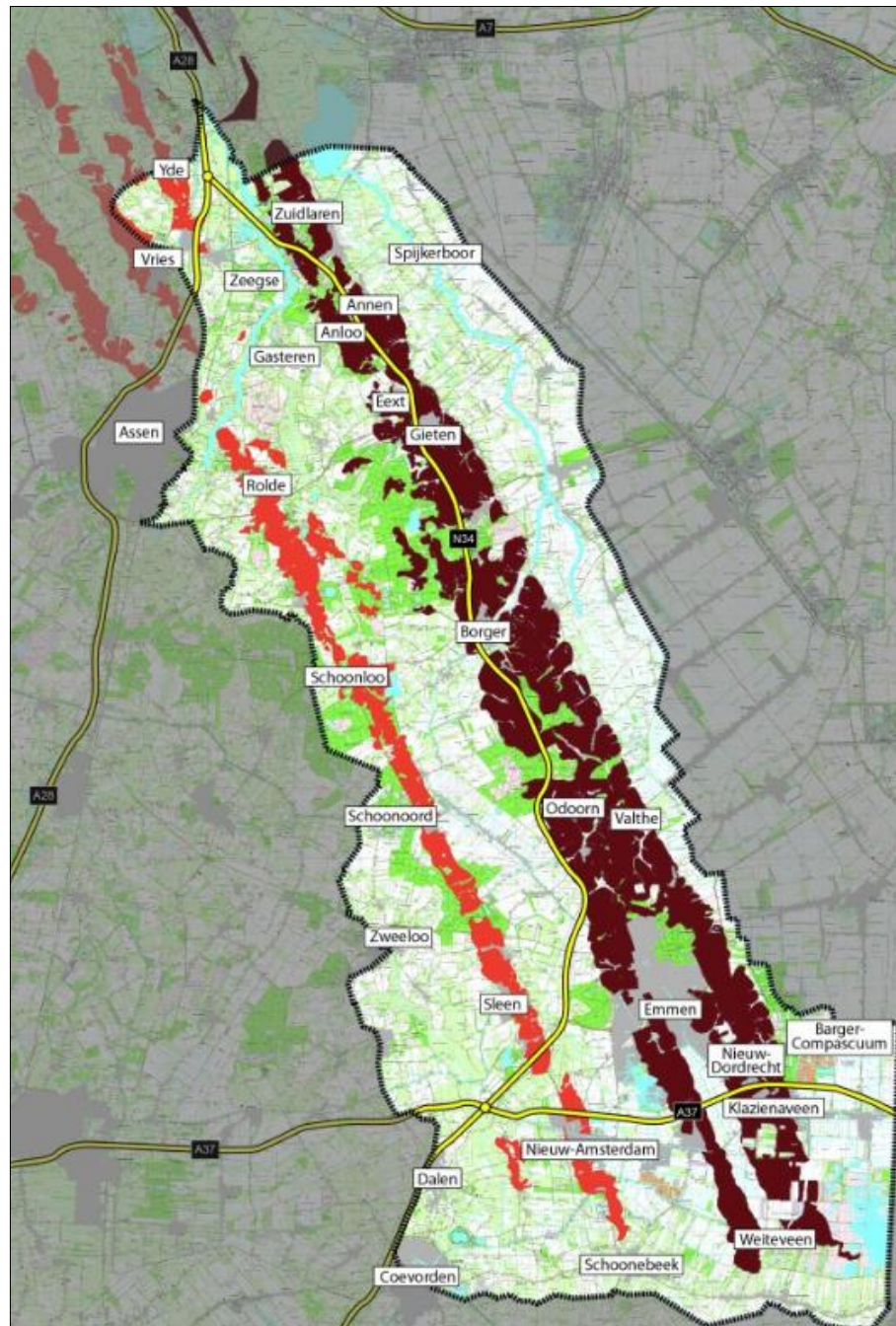
Het Drouwenerzand herbergt een grote variatie aan aardkundige waarden. Het Drouwenerzand is een van de weinige actieve stuifzandgebieden in Nederland en ligt op de ook al bijzondere Hondsrug. Het gebied is, op 1 oktober 2009, door de provincie uitgeroepen tot het eerste Aardkundig Monument van Drenthe. Op kaart 2d 'kernkwaliteit aardkundige waarden' van de Actualisatie Omgevingsvisie Drenthe heeft het gebied de aanduiding 'hoogste beschermingsniveau - stergebied'. De provincie geeft aan dat voor dit gebied ze alleen ontwikkelingen toestaan als aardkundige kwaliteiten en kenmerken worden behouden. Het zorgvuldig en verantwoord omgaan met de aardkundige waarden vormt het provinciaal vertrekpunt in het planvormingsproces. Binnen de gebieden met een hoog beschermingsniveau is tevens een onderscheid gemaakt in stergebieden. Het Drouwenerzand is een stergebied, hierdoor zijn ontwikkelingen met ingrepen in de bodem niet toegestaan.

Gemeente

Binnen de gemeente Borger-Odoorn liggen meerdere Rijksmonumenten en provinciale monumenten. Daarnaast heeft de gemeente in haar archeologiebeleid de landschapseenheden (glaciaal, dekzand, beekdal, veenlandschap, stuifzand, vennetjes, grafheuvels et cetera) vastgelegd.

Een groot deel van de gemeente maakt onderdeel uit van Geopark de Hondsrug. Vanaf 2010 is het initiatief genomen om van het unieke gebied een Geopark te maken. Op 5 september 2013 heeft het Europese Geopark Netwerk tijdens de 12e Conferentie in Ascea (Italië) bekend gemaakt dat het Hondsruggebied de status van Europees Geopark krijgt. Hierdoor is het Hondsruggebied het eerste Geopark van Nederland. De combinatie van unieke geologie, een bijzonder landschap en de opvallende invloed van de mens daarop, maakt het de status meer dan waard. Navolgende afbeelding geeft een impressie van het Hondsruggebied.

De gemeente Borger-Odoorn werkt momenteel aan het opstellen van beleid voor haar cultuurhistorische waarden.

Hondsruggebied (bron: TDN/Kadaster)

4.4.3

Uitgangspunten

- Het gemeentelijke archeologiebeleid zal worden vertaald in het op te stellen bestemmingsplan.
- De cultuurhistorische en aardkundige waarden, welke van provinciaal belang zijn, worden verwerkt in het bestemmingsplan. De regeling zal voldoen aan de criteria zoals opgenomen in de Omgevingsvisie van de provincie Drenthe.

- Indien het beleid met betrekking tot de cultuurhistorische waarden van de gemeente Borger-Odoorn is vastgesteld, zal deze worden vertaald in het op te stellen bestemmingsplan.
- In de toelichting van het bestemmingsplan wordt een beschrijving opgenomen van de unieke waarden van het Geopark.

5.1

Ruimtelijke kwaliteit

5.1.1

Inleiding

Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen speelt het begrip 'ruimtelijke kwaliteit' een belangrijke rol. Hoewel dit begrip moeilijk is te definiëren, is deze wel als volgt te beschrijven: ruimtelijke kwaliteit = gebruikswaarde + belevingswaarde + toekomstwaarde.

Deze drie waarden zijn weer te splitsen in kwaliteitsaspecten. Bij de gebruikswaarde gaat het onder andere over de samenhang, functies en het doelmatig gebruik van een gebied. De belevingswaarde heeft daarbij betrekking op onder meer de structuur, de vorm en de schoonheid van het gebied waar de ontwikkeling is voorzien. Ten slotte gaat het bij de toekomstwaarde onder meer over de duurzaamheid van de ontwikkeling.

5.1.2

Beleid

Rijk

Het Rijk heeft geen specifieke beleidsdoelen geformuleerd ten aanzien van het aspect 'ruimtelijke kwaliteit'. Wel hecht zij waarde aan het behoud, de bescherming en de ontwikkeling van diverse waarden van het landschap, hetgeen kan worden aangemerkt als onderdeel van ruimtelijke kwaliteit.

Provincie

De provincie Drenthe zet in haar provinciaal beleid in op de ruimtelijke kwaliteit gebied. De kernkwaliteiten zijn de kwaliteiten die bijdragen aan de identiteit en aantrekkelijkheid van de provincie Drenthe. Samen met vertegenwoordigers van overheden, belangengroepen, marktpartijen en inwoners heeft de provincie Drenthe de volgende kernkwaliteiten benoemd:

- rust, ruimte, natuur en landschap;
- oorspronkelijkheid (authenticiteit, Drents eigen);
- noaberschap;
- menselijke maat;
- veiligheid;
- kleinschaligheid (Drentse schaal).

Het provinciaal belang ligt in het behouden en waar mogelijk ontwikkelen van de kernkwaliteiten.

Ruimtelijke kwaliteit ten aanzien van het aspect 'landbouw' vergt ruimte. Daarmee bedoeld de provincie Drenthe niet méér oppervlakte voor bebouwing, maar een benadering waarbij de gebouwen en de sleuf- en mestsilo's goed ten opzichte van elkaar worden gesitueerd en waarbij de erfbeplanting voor landschappelijke inpassing optimaal wordt aangelegd.

Een benadering die hieraan voldoet, staat beschreven in de brochures 'Boerderijen om trots op te zijn' (december 2011) en 'Boerderijen om trots op te zijn: deel 2' (februari 2014), die tot stand zijn gekomen tussen Natuur en Milieufederatie Drenthe en LTO Noord. Centrale elementen van deze benadering vormen een gemeentelijke regierol (waarbij de gemeente wordt betrokken vanaf het eerste moment tot de planvorming), keukentafelgesprekken en het uitgaan van een agrarische bouwkveld in plaats van een bebouwingsvlak.

In overleg met LTO Noord en Natuur en Milieufederatie Drenthe gaat de provincie Drenthe bekijken in hoeverre de voor grondgebonden agrarische bedrijvigheid verwoorde aanpak voor ruimtelijke inpassing ook kan worden gehanteerd voor de ruimtelijke inpassing van intensieve veehouderijen. Dit leidt niet tot meer of minder bouwrechten.

Gemeente

De gemeente Borger-Odoorn heeft haar beleid omtrent ruimtelijke kwaliteit opgenomen in de Welstandsnota Borger-Odoorn 2013. Deze nota beschrijft de ruimtelijke, architectonische en cultuurhistorische kwaliteiten die de gemeente aan verschillende gebieden toekent of die in de toekomst in een bepaald gebied zijn gewenst. Vanuit deze kwaliteiten zijn criteria ontwikkeld. Aan de hand daarvan worden de bouwplannen beoordeeld.

5.1.3

Uitgangspunten

De gemeente hecht sterk aan de kwaliteiten van de drie landschappen: Zand, Hunzedal en Veenkoloniën. Bij nieuwe ontwikkelingen moeten de hier aanwezige waarden behouden blijven. In het bestemmingsplan worden hieraan nadere eisen gesteld.

5.2

Duurzame energie

5.2.1

Inleiding

Technische ontwikkelingen en innovaties maken het voor (groepen) burgers steeds beter haalbaar om lokaal in hun eigen energiebehoefte te voorzien of zelfs de opgewekte energie af te zetten op het net. Mogelijkheden in deze (duurzame) energieopwekking liggen onder meer in windenergie, bio-vergisting c.q. mestverwerking, aardwarmte, (velden met) zonnepanelen et cetera.

5.2.2

Beleid

Rijk

Een belangrijk thema in het Rijksbeleid is het creëren van een duurzame leefomgeving. Duurzame energieopwekking wordt hier als belangrijk onderdeel gezien. Vanuit de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte wordt het als taak van de provincie en gemeente gezien om voldoende ruimte te bieden voor duurzame energievoorzieningen. Alleen voor grootschalige windenergievoorzieningen op land heeft het Rijk in samenspraak met de provincie ruimtelijke reserveringen gedaan.

Provincie

Mede ingegeven door veranderingen in het klimaat en het schaarser worden van fossiele brandstoffen, wil de provincie Drenthe de overgang maken naar een duurzame energiehuishouding. De provincie wil een energiehuishouding die betrouwbaar is, een minimum aan broeikasgassen uitstoot en betaalbaar is. De provincie handelt vanuit de 'Grounds for Change-filosofie'. Duurzame energiesystemen vragen om meer ruimte en zijn meer zichtbaar in het landschap, hierdoor is er een nieuwe kijk nodig op de toepassing ervan. In de 'Grounds for Change-filosofie' staat het besef centraal dat de samenleving moet wennen aan moderne energielandschappen (die ontstaan door het toepassen van bijvoorbeeld windenergie en zonne-energie) en aan een intensiever gebruik van de ondergrond. Het onderdeel windenergie zal geen onderdeel uitmaken van het op te stellen bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Borger-Odoorn.

Onderdeel van de gewenste energietransitie is het stimuleren van een hogere productie van zonnestroom (zonnepanelen) en zonnewarmte (zonnecollectoren) door de provincie Drenthe. Om bij deze ontwikkelingen de ruimtelijke kwaliteit te borgen, hanteert de provincie Drenthe een ruimtelijk kader voor de toepassing van zonne-energie. Het kader handelt alleen over de meer grootschalige ontwikkelingen en heeft geen betrekking op de inpassing van kleinschalige, losse zonnepanelen. De productie van zonne-energie wordt zo mogelijk gerealiseerd met behulp van gebouwgebonden installaties. Bij de toepassing op beschikbare en geschikt dakoppervlak streeft de provincie Drenthe naar een architectonisch rustig en evenwichtig beeld. Zonne-energie mag veelal ook worden toegepast in gebieden met cultuurhistorische of archeologische kernkwaliteiten.

De aanleg van grondgebonden zonne-installaties op maaiveld staat de provincie Drenthe toe in bestaand stedelijk gebied, hiervan is geen sprake in het bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Borger-Odoorn.

Grondgebonden zonne-installaties, buiten bestaand stedelijk gebied, kunnen alleen op een positieve houding van de provincie rekenen wanneer de initiatieven zijn voorzien van een breed maatschappelijk draagvlak en wanneer ze kunnen rekenen op betrokkenheid vanuit de directe omgeving. Bij maatschappelijke initiatieven die inhaken op noaberschap, menselijke maat en kleinschaligheid - bijvoorbeeld in de vorm van lokale energiecoöperaties - wil de

provincie Drenthe in samenspraak met de initiatiefnemers verkennen onder welke voorwaarden toepassing mogelijk is.

Het toepassen van kleinschalige installaties voor de productie van duurzame energie binnen de bebouwde kom, valt onder de verantwoordelijkheid van de gemeente. Toepassing van kleinschalige installaties daarbuiten is toegestaan, voor zover installaties passen in het landschap. Voor de ontwikkeling van kleinschalige mestvergistingsinstallaties bij veehouderijbedrijven hanteert de provincie Drenthe het 'Beleidskader co-vergisting'.

De Veenkoloniën zijn aangewezen als proefgebied voor de landbouw. Nieuwe ontwikkelingen op landbouwgebied kunnen als eerste hier worden geïntroduceerd. Dit wil de provincie Drenthe actief ondersteunen. Het kan hierbij gaan om innovaties op het gebied van huisvesting, nieuwe teelten, efficiënt watergebruik, verduurzaming en duurzame energie. Het initiëren van deze nieuwe mogelijkheden loopt via de 'Agenda voor de Veenkoloniën' (een gezamenlijke gebiedsopgave van gemeenten en provincies in Groningen en Drenthe).

Gemeente

Duurzaamheid en energiebesparing zijn belangrijke ontwikkelingen en van groot belang voor de gemeente. De gemeente wil hierbij graag een bijdrage leveren. Energiebesparing in alle sectoren is een belangrijke en logische eerste stap. Het is nodig om het percentage duurzame energie in de energievoorziening te laten groeien. De gemeente wil op een breed front partijen met goede ideeën en initiatieven helpen die hiertoe bijdragen. Dit wordt in een notitie nader uitgewerkt.

In de Toekomstvisie wordt tevens ingegaan op duurzame energie en mogelijke ontwikkelingen die onder andere kansrijke kunnen zijn in de gemeente. De klimaatverandering biedt onder andere kansen voor vormen van bio-energie, deze roept een nieuwe vraag op naar energieteelt. Daarnaast geeft de gemeente aan dat innovatie, (bio-)energie en nieuwe bedrijvigheid voor de landbouwsector, in het gebied Veen, willen stimuleren.

5.2.3

Uitgangspunten

- In het bestemmingsplan zal een afwijking worden opgenomen om medewerking te kunnen verlenen aan grondgebonden zonne-installaties. Aan de afwijking worden enkele voorwaarden verbonden, welke overeenkomen met het provinciale beleid.
- In het bestemmingsplan zal aandacht worden besteed aan de categorieën en indeling van co-vergisting. Is er sprake van een agrarische of een industriële activiteit? In de begripsomschrijving zal dit nader worden uitgewerkt.
- De vestiging van een agrarische vergister zal, bij recht, mogelijk worden gemaakt op een bestaand agrarisch bouwblok.

- Het bestemmingsplan zal geen kader bieden voor een industriële vergister.

5.3

Infrastructuur

5.3.1

Inleiding

Onder infrastructuur kunnen naast de wegen, waaronder spoor- en waterwegen, ook de recreatieve infrastructuur en energie-infrastructuur worden gerekend (onder andere buis- en hoogspanningsleidingen).

5.3.2

Beleid

Het beleid rond infrastructuur is tweeledig: enerzijds omvat het de omgang met bestaande infrastructuur, anderzijds dient er ook rekening te worden gehouden met nieuw aan te leggen infrastructuur. Ook is het beleid niet alleen van toepassing op de verkeersfunctie van deze infrastructuur, maar ook op de borging van de veiligheid rondom.

Rijk

Met betrekking tot de energie-infrastructuur dient te worden aangesloten bij de landelijke regelgeving ter bescherming van de energievoorziening (onder andere buisleidingen met bijbehorende belemmeringenstrook). Daarnaast voorziet het landelijk beleid ook in reserveringstroken ter verbetering van de energievoorzieningen (onder andere nieuwe hoogspanningsleidingen en buisleidingentracés).

Provincie

De provincie streeft naar een samenleving waarin de risico's op zware ongevallen en incidenten met gevaarlijke stoffen zoveel mogelijk beperkt zijn. Hoewel de kans op ongevallen met dergelijke stoffen klein is, kunnen de gevolgen groot zijn. Voor een verantwoord en doelmatig vestigingsbeleid worden risicovolle bedrijven zoveel mogelijk geconcentreerd op daartoe geschikte bedrijventerreinen. De provincie heeft een regierol voor de externe veiligheid voor de periode 2011-2014, zoals afgesproken in het bestuursakkoord met het Rijk. Eind 2013 heeft het Rijk aangegeven dat het haar intentie is om te komen tot een Uitvoeringsprogramma Omgevingsveiligheid 2015-2018, dat in 2014 is uitgewerkt. Mede afhankelijk van de financiële middelen besluit de provincie Drenthe of een provinciaal meerjarenuitvoeringsprogramma opnieuw nodig is.

In het provinciaal beleid wordt aandacht besteed aan Radioastronomie. Het Nederlands Instituut voor de Radio Astronomie, ASTRON, heeft vanaf de jaren vijftig van de vorige eeuw een plaats binnen de sociaaleconomische en ruimte-

lijke context van Drenthe. ASTRON heeft drie grote vestigingen in Drenthe en manifesteert zich onder andere bij Exloo en Buinen (centrumgebied van LOFAR). Verder zijn er verspreid over de provincie kleine LOFAR-buitenstations voor wetenschappelijk onderzoek naar zowel astronomie, geofysica als infrageluid. De provincie Drenthe wil ruimte bieden aan de verdere ontwikkeling van de radioastronomie in Drenthe, de provincie wil dit stimuleren vanuit het economisch perspectief. Het streven is om verstoring van activiteiten te voorkomen. De provincie Drenthe ondersteunt de ontwikkelingen rondom ASTRON en LOFAR ook met het oog op de ontwikkeling van slimme sensorsystemen in combinatie met het verzamelen en verwerken van grote hoeveelheden data. Deze slimme sensorsystemen blijken van groot belang te zijn bij innovaties in tal van bedrijven in Drenthe en daarbuiten.

In de Provinciale Omgevingsverordening Drenthe zijn regels omtrent radioastronomie opgenomen.

Gemeente

De gemeente Borger-Odoorn heeft geen specifiek beleid omtrent infrastructuur.

5.3.3

Uitgangspunten

- De wettelijke vereisten met betrekking tot het aspect externe veiligheid worden verwerkt in het bestemmingsplan Buitengebied.
- De bestaande LOFAR-velden en de bijbehorende beschermingszones worden verwerkt in het op te stellen bestemmingsplan Buitengebied. De regeling zal aansluiten op de Provinciale Omgevingsverordening.
- De hoofdwegen worden voorzien van de bestemming Verkeer.